

امثال سلیمو

۱

ترس خداوند شروع فهم و دانش ا

۱ مَثَلِیَا سَلِیْمُو، کُر داوود، پاتشاه اسرائیل:

۲ اِبِی مَثَلِیَا سِی پِنا آکِه آیم دُونِسُوئَه کِه حکمت چینه و دُونِسُوئَه کِه تعلیم چینه

و حَرْفِیَا بِی کِه و آیم دُونَا بِنَه بَقَمَه؛

۳ و سِی یِکِه آیم یای بَیْر چَطور وَا حکمت رفتار بَگَه،

و چَطور دِ صالح بِنَه و عدالت و انصاف زِنَه اِبِی بَگَه؛

۴ اِبِی مَثَلِیَا سِی پِنا آکِه و آیمَا سَادَه، عقل و هوش بِنَه

و و آیمِیا جُوو فَهْم وُ فِدرت تشخیص.

۵ بَیل تا حکیمِیا بَشَنوئَن و و اونچَه یای گِرِتَنَه اِضافَه بَگَن

بَیل کِسی کِه درک می گَه ر سِیش رُوشَه با،

۶ کِه چَطور یَه مثل و یَه قِصَه کِنایَه دارِنَه بَقَمَه،

و چَطور قِصَه یا حکیمِیا و مَعما یاشونَه دَرک بَگَه.

۷ ترس خداوند شروع فهم و دانش ا،

آیمِیا اِحمق آن کِه حکمت وُ تعلیم وُ تَرِبِیتِنَه خوار مِیَن.

نَصِیحت و جُوونیا

۸ کَرِم، و نَصِیحت بُوأ خوت گوش کُ،

و اوچِیئِی نِه کِه دَات وِت مَثَه پُشت گوش نُن؛

۹ سِی یِکِه اِبِی چِیا و ری سَرِت تاج آن

و ری مِلِت گَرِدوَن.

۱۰ گُرم! هه که گنه کاريا تلاش می گن تونه بفریون،
تن نه.

۱۱ آر بُن: «وا ایما بیا

تا د گمین خی بنشینیم

و بیا د خفا بی جهت و یه آیم معصوم رمال بیاریم؛

۱۲ بیا تا و تونه هه چی فور، زنه زنه قیت بنیم
گردشونه یگی، چی ونونی که نوهلمونه و جاه و هار مفتن.

۱۳ گرد چیا گزوقیمت و چنگ میاریم

و حوتیا حومونه د غنیمت یا پراپر می کیم،

۱۴ بیا وا ایما همراه بو

و همه وا یک یه کاسه موئیم»-

۱۵ گرم، وا ونو همرا نو

و د زیا ونو گوم ننی؛

۱۶ سی یکه پایاش و جانو گنی می دوا،

و سی رختینه خی عجله دارن.

۱۷ وراسی هم که وله کردینه تور ور چش پرنده،

چنی بیخود آ!

۱۸ اما ای بیایا د کمین خبن خوشو مینشین

و د خفا انتظار مرگ خوشونه می گشن!

۱۹ چنینه عاقوت او کسی که د طمع سود ناسرع بوئه؛

او چیئی که و دس میا، جونیه صوخونیا خوشه می سونه.

حکمت دنگ میار

۲۰ حکمت د کیچه یا وا دنگ بلین جار می زنه

و د مبونیا دنگ خوشه بلین می که؛

۲۱ د سر کیچه یا شلوغ می قارنه،

و د دروازیا شهر، قیسه می که، حکمت چنی جار می زنه:

۲۲ «ای آیمیا ساده، تا چنی دوس داریت ساده بمونیت؟

تا چنی قاف شونیا، د لقوز ونه خوشش میا؟

و احمقیا د دانش بیزار مونت؟

۲۳ آر توبیخ مینه بشنوئیت و ورگردیت،

مه روح حومه و ری شما می ریزم

و گلوم حومه و شما دیاری می کیم.

۲۴ د اوچه که جئاتو کردیم و مه گوش نگریتیت

و اویسه که دیسه حومه سی کمک و ت دراز کردیم، کسی اعتنا نکرده؛

۲۵ د اوجه كِه نصيحتِ منه يه سِرِ نئيّه گرتيت
 و ناحاسيت توييخِ منه قُبُولِ بَكيت،
 ۲۶ مه هم د مُصيوتِ شِما مي خَنِم
 و هه كِه ترس و وحشتِ شِمانه ميَز،
 مه هم مَسخرَتُ مي كم -
 ۲۷ بله، هه كِه كِه ترس و وحشتِ هه چي توفانِ شِمانه بيَز،
 و مُصيوتِ چي باي گِبْزَه شِمانه د يَكِ بَيِچِنَه،
 و تنگي و فشار و شِما زورِ بيار.

۲۸ اوسه منه حنا مي كن، اما مه جُئو نيمم؛
 سخت د فِتراقِ مَنِ اما منه نيميچورن.
 ۲۹ سي يِكه د فهم و دانش بيزار بيين،
 انتخابِ نَكردنِ كِه د خداوند بَتَرَسَن؛
 ۳۰ سي يِكه نصيحتِ منه گوش نكردن،
 و توييخِ منه سرتاسر خوار شمردين.
 ۳۱ پس ثمره ر حوشونه موحورن
 و د مَصُولِ كاريا حوشو سير مَوْنَن.
 ۳۲ سي يِكه سرگشي آيميا ساده، ونونه و گشته منه،
 و بي خيالي آيميا احمق و نونه د پا در ميار.
 ۳۳ اما هر كه و مه گوش بگه، د امنيت زنه ابي مي كه،
 و د آسايش ميمونه بي يِكه هيچ ترسي د بلا داشتوا.

۲

ارزشِ حكمت

۱ گرم، آر قِصَه يا منه قُبُولِ بَكِي
 و احكامِ منه و ته خوتِ اندوخته بكي؛
 ۲ آر گوشِ خوتِ و حكمتِ بسياري
 و دِلِ خوتِ و فهمِ بَجَسَبِنِي؛
 ۳ بله، آر تو دونائينه حنا بكي
 و دَنگِ خوتِ سي قَهَمِ و دانشِ يِلنِ بكي؛
 ۴ آر هه چي نقر د دُمَشِ بوي
 و هه چي گنجِ پَنهُو مَنيشِ بكي،
 ۵ اوسه ترس د خداوندِ نه دركِ مي كي
 و و شناختِ خدا دس پيا مي كي.
 ۶ سي يِكه هه خداوند آكه حكمتِ منه،

و دِ گِبِ خِداوَنَد اَکِه گِلوَمِ شِناختِ وُ فِهَمِ مِ گِه وِ دَر.
۷ او حِکْمَتِ ناپِنِه سِی آيْمِيا دَرِسْکَارِ اِنْدوخْتِه مِ گِه
و سِی وِنوُنِی کِه دِ صِداقتِ گُومِ وِرْمِيازَن، سِپَرِ اَ؛
۸ زِيا عِداالتِ نِه حِفاظتِ مِ گِه،
و زِيا مِقدِسیا خِوشِه پِاسُووِنِی مِ گِه.

۹ او سِه دِرکِ مِ کِی کِه صِالحِ بِيئِه وُ عِداالتِ وُ اِنصافِ چِئِه،
او سِه هِر رَ خُووِاِنِه، پِيا مِ کِی.
۱۰ سِی يِکِه حِکْمَتِ وِ دِلِ تُو وِاردِ موئِه
و مِعْرَفتِ سِی جُوْنِه تُو گِوارا موئِه.
۱۱ قِدرتِ تَشْخِیصِ، تُوْنِه پِاسُووِنِی مِ گِه.
و فِهَمِ وُ دِانِشِ تُوْنِه مِحافِظتِ مِ گِه،

۱۲ و تُوْنِه دِ رَ آيْمِيا شِرِیرِ،
و دِ مِرْدِموُنِی کِه حِرْفِيا بِي رَا مِ زِنِ؛ رَاها مِ گِه.
۱۳ گِسوُنِی کِه دِ رَ رِاسِ وِر گِشْتِئِه،
و دِ زِيا تَارِیْکِی گُومِ وِر مِيازَن؛
۱۴ گِسوُنِی کِه دِ کَارِيا گِنِ خِشَالِی مِ گِنِ،
و دِ گَزِی بِشْرارتِ کِئِفِ مِ گِنِ؛
۱۵ و هِر کَارِی کِه مِ گِنِ،
دِ رِی حُقَّه بَازِی وُ نَادُوْرِسیِ اَ.

۱۶ پِسِ تُو دِ دَسِ رَني کِه وِ تُو حِرُوْمَه،
دِ دَسِه زِنِه زِنَا کَارِ کِه زُووُنِه چِرْبِ وُ نَرَمِ دَاژِ رَاها موئِی.
۱۷ زَنِیکِه، شِرِیکِ زِنِه اِی جُووِنِی خِوشُه تَرَکِ مِ گِه
و عَقَتِ نِه کِه دِ پِرُووَرِ خِداِی خِوشِ بَستِه،
دِ وِیرِ مُوْرَ.

۱۸ سِی يِکِه حُوْنِه او وِ کَامِ مِرْگِ فِرُو مِیرِ
و زِيا او وِ دِيارِ مَرْدِیا.
۱۹ هِیچْگُومِ دِ وِئُووِنِی کِه وِ تِه او زِ مِ رَنِ، وِر نِمِ گِرْدَنِ،
و تِه دُوآرِ وِ زِيا حِیاتِ دَسِ پِيا مِ گِنِ.

۲۰ اِما تُو دِ رَ مِرْدِموُنِه حُو، گُومِ وِر دَارِ،
و زِيا آيْمِيا صِالحِ تَرَکِ نَکْ،
۲۱ سِی يِکِه آيْمِيا دَرِسْکَارِ زِمِیْنِه وِ مِیراثِ مُوْرَنِ

وَ وِنوِكِه صِدَاقَت دَارَن دِ وَ باقِ مِ مُوَن؛
٢٢ ولى آيميا شَرير دِ رى زِمى بُرَبِه موَن،
وَ خيانتكاريا دِ زِمى ريشه كِه موَن.

٣

وا تَموم دِلِ خُوَتِ وَ خِداوند توکلِ كُ

١ كُرِم، تَعليمِ مِنه دِ وِير نُر
بَلِكَم دِلِ تُو فِرْمُونِيا مِنه نِيَه دَار،
٢ سِ يِكِه وَ رُوْزِيا وَ سَالِياى عُمَرِتِ اِضافَه مِ كِه
وَ صِلِحِ وَ سِلاَمَتِى وَ زِنَه اِپِ تُو حَاكَمِ موَنَه.

٣ اِجَازَه نِه مَحَبَتِ وَ بُفَاداَرِى دِ تُو دِيرِ بُوَنَه؛
بَلِكَم وَ نُوَنَه وَ مِلاِ خُوَتِ آوِيزو كُ،
وَ رِى قَلْبِ خُوَتِ بَنُوِيسِ.
٤ اُوِسِه دِ نِظَرِ خِدا وَ اِنِسانِ،
مُوَرِدِ لُطْفِ قَرارِ مِيرِى وَ نُوَمِ نِيكِ پِيا مِ كِى.

٥ وا تَموم دِلِ خُوَتِ وَ خِداوند توکلِ كُ،
وَ وِ دُوْنايِ خُوَتِ مُتْكِ نُو؛
٦ دِ گِردِ كَارِيا خُوَتِ خِدايَه دِ نِظَرِ داشْتُو،
وَ اوَرِيا نُوَنَه راسِ مِ كِه.

٧ خُوَتِ حَكِيمِ قَرَضِ نَكُ؛
دِ خِداوندِ بَتَرَسِ وَ دِ گَنِ دِيرِى كُ.
٨ يَه سِى بَدَنِ تُو شَفَا،
وَ سِخُونِياَتِ تَاَزَه مِ كِه.

٩ خِداوندِنِه وَ داَرِاِپِى خُوَتِ حُرْمَتِ كُ
وَ وا نُوَبِريا گِردِ مَحْصُولِ خُوَتِ.
١٠ اُوِسِه اَمَارِياَتِ دِ زِيادِى نِعْمَتِ پُرِ مُوَنَه
وَ حَوْضِياِ شِراوَتِ دِ شِراوِ سَرِ رِيزِ موَنَه.

١١ كُرِم، تَرَبِيتِ خِداوندِنِه خِواَرِ نِئِنِ،
وَ دِ تُوْبِخِ او دِلْگِبرِ نُو.
١٢ سِى يِكِه خِداوندِ كَسِينِه كِه دُوسِ داَرِ تُوْبِخِ مِ كِه،

هه او طور که په بُوأ، بَجَه خُوشه که باعِثِ شاپی اوئَه، توبیخ می گه.

خَشَالِ کسی که حکمتنه پیا بگه

۱۳ خَشَالِ کسی که حکمتنه پیا بگه.

و کسی که فهم و دَانش و دَس بیاز.

۱۴ سی یکه فایده اپی که دِ حکمت و دَس میار دِ فایده نقرَ بتر آ
و سوَد او دِ طِلا بتر.

۱۵ ارزش حکمت دِ یاقوت بیشتر آ،

و هیچ کُم دِ چپایی که تُو تمارزوشونه داری وا او پرووری نمی گه.

۱۶ حکمت دِ دَس راسِ خُوش طولِ عُمَر دار،

و دِ دَس چپِ خُوش ثروت و عَزت.

۱۷ زیا حکمت، زیایی آن دِلنشی،

و تمومیه ریاش پُر دِ سِتین و سِلامتی.

۱۸ سی و نونی که و دیش بیازن، دِرَخِت حیات آ

و ونونی که دِ چنگ بپرَنش، سیش بَرکت آ.

۱۹ خداوند و حکمت خوش زمین پنا کرد،

و دُونایی خُوش، آسمونیا نه پایار کرد.

۲۰ دَانش خوش، زمینه وا کرد تا آویا اعماقِ زَمی بَجوشن و و در بیان،

و آویا دِ آسمو و زَمی بارو بوارنن.

۲۱ گرَم، حکمت ناب و قدرت تشخیص خُوته حفظ ک،

و نیل دِ وِر چَشت دیر بان؛

۲۲ و نو و جُونه تو زنه اپی مَن،

و گردون و مِلت، مُوئن.

۲۳ و تو دِ امنیت ر میری،

و هرگز پات و چپئی گیر نمی گه تا بکوئی و زَمی.

۲۴ هه که دراز بکشی، نمی ترسی

و ختی بُحفتی، خَاوَت شیر می موئه.

۲۵ دِ ترس و و حَشَت نُوهلمونه ترس ورنمیاری

و دِ هلاکتی که دِ جانو آیمیا شَریر می آیه،

۲۶ سی یکه اطمینونه تُو و خداوند موئه،

و او پایات دِ تَلَه محافظت می گه.

۲۷ دِ خوبی کرده و کسونی که مُسْتَحَق آن کوتای نکت،

۲۸ زِمُونِ كِه فِدَرْتِشِه داری وَنِه آنجوم ب.
و هُمُسات نُو: «رُو صُو بیا، صُو وِت مِئِم
دِ حالی كِه هِه اوسِه وَنِه داری.

۲۹ وِضِد هُمُسات نَشخِه یا پَلید نَگَش،
هُمُسائی كِه وا اعتماد دِ لِفِه نُو ساكِن آ.
۳۰ وا كَسی كِه و تو گئی نَكِرْدِه،
بِ خُوْدی قی نَكُ.

۳۱ وِ آیم زورگو حَسیدی نَكُ،
و هِیچ گَم دِ رِیاشِه دِ پِیش نِبِر.
۳۲ سی یِكِه خِداوند دِ آیمیا منحرف نَفَرْت دَار،
اما آیمیا دُرِسكار مَحَرَم رازِ اوئِن.

۳۳ لَعنَتِ خِداوند وِ حُوْنِه آیمیا شَریر آ،
اما حُوْنِه آیمیا صالِحِنِه بَرکت مِیه.
۳۴ خِداوند آیمیا قاف شَنِه مَسخِرِه می گَه،
ولی آیمیا فروتِنِه مورد لطف قِرار مِئِه.
۳۵ آیمیا حَكیم عَزَّتِبِه وِ ارثِ مورِن
اما ذَلتِ نِصیو آیمیا احمق موئِه.

۴

نصیحت به بُوأ

- ۱ ای گُریا، وِ نصیحت یِه بُوأ گوش بَكیت؛
حواسُ با تا دونایی وِ دَس بیاریت.
۲ سی یِكِه مِه وِ شِما پَنیا خُو یای مِئِم،
تعلیم مِنه تَرک نَكیت.
۳ زِمونی كِه مِه گُر بُوأ خُوم بِیم،
تَنیا گُر عَزیز دِ چَش دَاَم بِیم.
۴ بُوأَم وِ مِه یای دَ، وِ گُت:
«بیل دِلت وِ حَرفیا مِه دُو دَسی بَجَسبَه، دَسْتوریا مِنه وِ كار بِیر؛
تا زِنِه بَمُونی.
۵ حَكمت وِ دَس بیار، دونایی وِ دَس بیار؛
او چِیئی كِه دِ دَم مِه می شِنوئی فراموش نَكُ وِ وَنُونِه دِ وِیرت نُر.
۶ حَكْمَتِنِه تَرک نَكُ كِه دِ تو محافظت می گَه؛

دُوسِشِ داشتُو که دِ تو پاسُوونی می گه.
 ۷ حکمت، دِ هر چپی بالاتِر، وَنه وِ دَسِ بیار.
 وِ قِیمَتِ گِردِ داراپی خُوت، دِ دُمِ دُوناپی با.
 ۸ آر سی حکمتِ ارزِشِ قایلِ بویِ او هَمِ تُونِه سَرِ بِلینِ می گه؛
 آر حکمَتینِه دِ بَغلِ بیری وِ تُو عَزَتِ مِئِه.
 ۹ نیمِ تاجِ نازاری وِ ری سرتِ مینینِه
 و تاج، قِشَنگی وِ تومی وَخِشِه.»

۱۰ گِرم، و مه گوشِ بَگو و او چینی که مُئمِ قَبولِ کُ،
 که سالیا عُمِرِتِ زیادِ مَوئِه.
 ۱۱ مه رِ حکمتِ نِه و تو یایِ مِئِمِ
 و تُونِه دِ رِ راسِ هِدایتِ می کِم.
 ۱۲ وَختی دِ رِ ایِ مِیری، پایاتِ و چئی نِمُوخِرِه؛
 آر بَدویِ، پاتِ و چینی گِیرِ نِمیگِه وَ نِمیکوئی وِ زِمی.
 ۱۳ تَعَلیمِ وَ تَرِیبِینِه دُو دَسی بَجَسبِ؛
 نِیلِ دِ دِستِ رُوئِه، دِشِ پاسُوونی کُ سی یِکِه زِنِه ایِ تُونِه.
 ۱۴ وِ رِ آیمیا شَریرِ پا نئی،
 و دِ رِ آیمیا گَنه کارِ گومِ ورنیار.
 ۱۵ دِ وِنو دِیری کُ و دِ او رِ گومِ نئی؛
 دِ وِنو، ری وِ رِگِردُو وِ رِ خُوتِ رُو.
 ۱۶ سی یِکِه وِنو تا کارِ خِلافی نَگنِ نِمیئوئِنِ بَخَفَتِنِ،
 تا کسی نِه وِ زِمی نَزِنِ خَاوِ وِ چِشِ شُو نِمی آیه.
 ۱۷ تُونِ شِرارتِ نِه مَخورنِ،
 وِ شِرآوِ رُورگوئی نِه سَرِ می گَشِنِ.

۱۸ اَمَا رِ آیمیا صالِحِ چی اَفتو دمِ صُو آ،
 که تا رُوشنایِ طُهر، نورِ وِ، هر لَظَه بَیشترِ مَوئِه.
 ۱۹ رِ آیمیا شَریرِ چی تاریکیِ غَلِیظِ آ،
 وِنو نوئِنِ چِه چینی گُفَتِشُوئِه وِ ری زِمی.
 ۲۰ گِرم، وِ اُوچی که مُئمِ توجِه کُ؛
 وِ وِ قِصَه یامِ خُو گوشِ کُ.
 ۲۱ حَرفیا مِینِه دِ وِرِ چِشِتِ دِیرِ نَکُ،
 بَلکَمِ دِ دِلتِ نِیَه دار؛
 ۲۲ سی یِکِه حَرفیا مِه سی کَسونی کِه وَنِه پیا می گنِ حیاتِ آ،
 وِ شِفا سی تَمومیه بَدَنِشُ.

۲۳ دِ دِلَتِ پَسُوونی کُ،
 سی یِکِه چَشْمَه یا حیاتِ دِ دِلِ انسانِ جاریِ موئَه.
 ۲۴ قِصَه یا دِرُونَه دِ خُوتِ دیرِ کُ؛
 وَ حَرْفِیا شَرِنَه کِنارِ بَنیِ.
 ۲۵ چَشِیاتِ مُستَقِیمِ وَ چِلو سِیلِ بَگَه،
 چَشِیاتِ وَ مُستَقِیمِ گِزِ بُرِ.
 ۲۶ رِیِ کِه دِ وَ گُومِ میِ نَبیِ هُموارِ کُ،
 اوسِه گِردِ رِیا نُو مُطْمَئِنِ موئَه.
 ۲۷ وَ راسِ وَ چَپِ هَلِ نو؛
 وَ پا خُوتَه دِ شَرارَتِ دیرِ نِیَه دارِ.

۵

هشتارِ دِ مُوردِ زِنا

۱ گُرمِ، وَ حَکْمَتِ توجِهِ کُ،
 وَ وَ نَصِیحَتِ مِه خُو گوشِ کُ؛
 ۲ تا قَدْرَتِ تَشخِیصَه نِیَه داریِ،
 وَ حَرْفِیا گِیَتِ مَعْرِفَتِنَه پَسُوونیِ بَگَه.
 ۳ سی یِکِه لُویا زِنِ بَدکارِ چیِ عِسلِ شِیرِیَنَه،
 وَ رُؤنِشِ دِ رِغُو چَرْمَتِرِ آ،
 ۴ وَ لُیِ عاقوتِ چیِ رَهلاؤِ تَلِ آ،
 وَ چیِ شِمشِیرِ دو دَمِ تیزِ آ.
 ۵ پایاشِ وَ جانوِ مَرگِ وَ هارِ مِیزِ؛
 وَ گُومِیاشِ راسِ وَ دِبارِ مُردِیا ختمِ مُوئَه.
 ۶ هَرگِزِ وَ رِ حیاتِ فِکِرِ نَمیِ گَه،
 رِیاشِ مَنحَرِفِ بَیَه، اَمّا یِنَه نُونَه.
 ۷ پَسِ اِیسَه، اِی گُرمِ وَ مِه گوشِ پِیرِ،
 وَ او چِیئِنَه کِه میِ حامِ وَتِ بَیَمِ هَرگِزِ دِ وَبِرَتِ نُرُوئَه.
 ۸ دِ چَنیِ زِنیِ دِیریِ کُ،
 وَ وَ راسِ خُونِشِ هَمِ نِزِیکِ نُو.
 ۹ مَوادا کِه عَزتِ نُو نِصِیوِ گَسُونیِ هَنیِ با
 وَ سالیَا عُمِرِ خوتَه وَ وَ کِه رَحْمِ نازِ بَئیِ.
 ۱۰ مَوادا غَریوِیا دِ دولتِ سِرِ نُو سِیرِ بُوئِنِ،
 وَ دِ سَرنَجَتِ، خُونَه غَریوَه نِه آبا دِ بَگَه؛
 ۱۱ وَ دِ آخِرِ عَمَرِ، ماتمِ پِیریِ
 اوسِه کِه گوشتِ، رِیِ سِخُونَتِ نَمَنَه.

۱۲ وَ بُئِي: حَيْفَ كَه تَرْبِيَّتِنَه دوس نَاشِئِم!
وَ دَلِ مِه تَوْبِيخِنَه خَوَارِ مِي!
۱۳ وَ حَرْفِيَا مُعَلْمِيَا خُومِ گُوشِ نَدَمِ،
وَ وَ نَصِيحَتِ مُرَبِيَامِ عَمَلِ نَكِرِدَمِ.
۱۴ دِ مِينَه قَوْمِ وَ مَرِدَمِ،
وَ لُوءَ پَرْتَنَگَه رَسِيَسِمَه.»

۱۵ اَوُّنْتَه دِ مَنَبَعِ خُوتِ بَنُوشِ،
وَ اَوُّوَارَانَه دِ چَاهِ خُوتِ.
۱۶ سِي چِي بَاتِيَسِ چَشْمَه يَاتِ دِ كُويَا جَارِي بُوئَه،
وَ جُويَاتِ دِ كِيچَه يَا؟
۱۷ بِيَلِ وَنُو تَنِيَا سِي تُو بَانِ
وَ غَرِيويَانَه دِ وَنُو شَرِيكِ نَكُ.
۱۸ سَرِ چَشْمَتِ مَارِكِ بَا،
وَ دِ زِينَه رُوزْگَارِ جُوُونِي خُوتِ شَاپِي كُ؟
۱۹ چِي كُزَالِ دَلْبَرِي وَ چِي آهَوِ قِشَنِكِي.
سِيئَه يَاشِ هَمِيشَه تُونَه دِ شَادَاپِي پُر بَكَه
وَ عَشَقِ او هَمِيشَه مَدَهوشِ تِ بَكَه.
۲۰ سِي چِي مَدَهوشِ زَنِ بَدَكَارِ بُوئِي،
وَ وَا زِينَه زَنَاكَارِ هُمِيَسْتَرِ بُوئِي؟
۲۱ سِي يِكَه گِرِدِ كَارِيَا اِنْسَانِ هَا دِ وَرِ چِشِ خَدَاوَنَدِ،
وَ خَدَاوَنَدِ گِرِدِ رِيَا تُونَه اِمْتَحُو مِي كَه.
۲۲ كَارِيَا گَنِ آيِمِ شَرِيرِ سِي او تِلَه آ،
وَ دِ بَنَه گَنَه يَا خُوشِ گِرِفْتَارِ مُوئَه.
۲۳ سِي يِكَه تَرْبِيَّتِ نَكِرْتَه، مِي مِيَرِ،
وَ حَمَاقَتِ زِيَادِشِ، اَوْنَه گَمْرَاهِ مِي كَه.

٦

هَشْتَارِيَا هَنِي

۱ اِي گَرِمِ، آر سِي يِكِي ضَامَه بَنِيَه،
وَ سِي غَرِيويِ تَعَهْدِ دِئِيَه؟
۲ آر وَا حَرْفِيَا رُوئُونَتِ دِ تِلَه اَفْتَاپِي آ،
وَ دِ قِصَه دَمَتِ گِرِفْتَارِ بِيئِي آ؟
۳ پَسِ گَرِمِ، چِنِي كُ تَا رَاهَا بُوئِي،

سى يه گرفتارِ كسى هنى بيئي آ:
 رُو وَ خُوْتِ اُفْتَايَه كُ،
 وَ هَر چى زِيترِ و او لالڪ وَ حاس كُ!
 ٤ خَاو وَ چَشِيَاَت رَنَه،
 وَ نِيَلِ پَلڪِيَاَت سَنگِي با.
 ٥ بَلڪم چى گُڙَالِي كَه ڊِ چَنگِيه شڪارچِي فِرارِ مِي گَه،
 وَ چِي پَرِنِدَه اِي كَه ڊِ دَامِ صِيَاَد، خُوْتِ نِجَاَتِ پِ.

٦ اِي تَمَل، وَ تَه مَرِيڙ رُو،
 وَ رِيَا وَ نِه ڊِ نَظَرِ بِيَرِ وَ حَكِيمِ بُو.
 ٧ وَ كَه نَه فَرْمُونِدِ اِي دَارَ
 وَ نَه رَنِيَسِ وَ حَاكِمِي دَارَ؛
 ٨ وا اِي هَمَه، تَوَشَه خُوَشَه ڊِ تُوَاَسُو جَمِ مِي گَه
 وَ ڊِ مَوَسِمِ ڊِرُو آذَوَقَه خُوَشَه اَمبارِ مِي گَه.

٩ اِي تَمَل، تَا كِي مُحَفَتِي؟
 وَ ڊِ خَاو خُوْتِ كِي وَرْمَسِي؟
 ١٠ كَمِي بِيَشْتَرِ حُفَتِيَه، چُرْتِ كَمِي زَنَه،
 وَ سِي اسْتِرَاَحَتِ، كَمِي ڊَس رِي ڊَس نِيَاپَه،
 ١١ وَ اَوِسَه مِيَنِي ڙَارِي چَطُورِ چِي رَاڙَنِي وَ تُو رِمَالِ مِيَاَرِ
 وَ نَدَارِي هِه چِي پِيَا مُسَلَحِ اِي.

١٢ اِيَمِ رَڏَل، اِيَمِ بَدِ طِيَنَتِ
 ڊِ هَر جَا وَ رُوُونَه گُڙِ مِي گَرَدَه،
 ١٣ وَ اِچَشِ چَشْمَكِ مِي زَنَه،
 وَ اِپَا عِلَاَمَتِ مَنَه،
 وَ اِڪِلِڪِ اِشَارِ مِي گَه،
 ١٤ وَ ڊِ ڊِلِ مُنْحَرَفِ خُوَشِ،
 نَخَشَه يَا شُرُورَانَه مِي گَشَه وَ دَائِمِ تَخِمِ نِفَاقِ مَنَه.
 ١٥ ڊِ اِي خَاطِرِ، يَه ڳَلِي بِلَاپِي وَ سَرِشِ مِيَا،
 ڊِ يَه ڳِر، اَوِنَه ڊِ پَا ڊِرِ مِيَاَرِ وَ عِلَاَجِي سِيَشِ نِي.

١٦ شَشِ چِي آكَه خَدَاوَنَدِ ڊِ وَنُو بِيَزَارِ آ،
 بَلڪم هَفَتِ چِي، كَه ڊِ وَنُو نَفَرَتِ دَارَ:
 ١٧ چَشِيَاپِي كِه غُورَتَه، رُوُونِي كِه ڊِرُو مُنَه،

دسپایي که خینه بی گناهِ می ریزه،
۱۸ دلی که نشخه یا شریژونه می گشه،
پایایي که سی گنی کرده گلواز می گن.
۱۹ شاهد درو زنی که درو می باقه،
وَ وَ که تخم نفاق د مینه مردم می باشه.

هشتار د بار زنا

۲۰ گرم، دستور بوأ خوته نیه دار
وَ تعلیم دآت ترک نک.
۲۱ ونونه همیشه ری دل خوت بون،
وَ و مِله خوت آویژوک.
۲۲ که د موقع ر زته رانمات آن؛
وَ موقعی که بختی، د تو محافظت می گن؛
وَ هه که که ورپسی، وا تو قصه می گن.
۲۳ سی یکه او دستور، چراغ آ،
وَ او تعلیم، نور
وَ او توبیخیایي که سی تربیت تونه،
ر حیات آن،
۲۴ تا تونه د زینه بدکار محافظت بگه
وَ د رُ وونه چرم وَ نرم زینه زناکار.
۲۵ دلباخته قشنگی چنی رنی نو،
نیل مرژنگیاش تونه اسیر بگه.
۲۶ سی یکه زنه فاحشینه وا فرص نونی موئه داش،
اما زنا وا ر میر دار زنه ایته د تو می سونه!
۲۷ آیا کسی می تونه تش نه د بغل پیر؟
وَ جومش نسور؟
۲۸ آیا کسی می تونه ری تش زغاله بلیز ر رو آ
وَ پایاش نسوره؟
۲۹ هم هه چنینه پیایي که وا زینه گسی بختنه،
هرگه دس و چنی رنی بنیه، د مجازات پیر نیمیر.
۳۰ آر گسی و خاطر گسینه اپی دس و دزی بزنه،
مردم اونه سرزنش نمی کن.
۳۱ وا اپی حال، آر گرفتار بوئه، هفت یراور توو پس مئه،
گرد خونه زنه اییشه د دس مئه.

۳۲ کسی کِه زنا می گه، سُعور ناز؛
 و که چنی می گه خُوشه هِلاک می گه!
 ۳۳ زخمی وُرسوا موئَه،
 و ننگش تا ابد گریبُون اوئه میز.
 ۳۴ سی ییکه دِ غیرت، خی وِر چشه میز او زیننه میز،
 موقعی که سی انتقام میزِ رحم نمی گه.
 ۳۵ هیچ غرامتی قبول نمی گه،
 و هرچی سی جُبران بی، قبول نمی گه.

۷

دیری دِ زیننه زناکار

۱ گِرم، حَرفیا منه و خاطر بَسپار
 و دَسْتوریا مِنْه و ته خُوت نیه دار.
 ۲ و دَسْتوریا مه عمل کُ تا زِنه بَمُونی؛
 تعلیمایا مِنْه چی گِلار چَش خُوت محافظت کُ.
 ۳ ونونَه و کِلکیا خُوت بَوَن،
 و ری قَلبِت بَنویس.
 ۴ و حکمت بُ: «تو خُوار منی»،
 و دُونائی نِه رفیقی صمیمی خُوت دُونِسو.
 ۵ تا تُونَه دِ رَنی کِه سی تُو خَرُومَه حفظ بَگن،
 و دِ زِن زناکار که او زُرونَه ترم قِصَه می گه.
 ۶ سی ییکه دِ پنجره حُونه حُوم، و دَر سیل کِردم
 دِ پُشته دَریچه توری و، سیل کِردم
 ۷ و دِ مینه آیمیا سادَه،
 دِ بین جُونیا،
 جُون کم عقلی دیئم
 ۸ که دِ کیچه دِ نزیکی حُونه او ردِ موی
 و دِ ر حُونه و می رت،
 ۹ سِر شُو، دِم ایوازه،
 دِ تاریکی ظَلِماتِ شُو.

۱۰ و ایمدال، او ز و دِیننه او اوما،
 جومَه فاحشی دِ وِرداشت، و اناپاکی دل.
 ۱۱ زنی گستاخ وُ بی حیا،

که پایاش دِ حُونَه بَنِ نِمُونَه؛
۱۲ گِری دِ کِیچِیا وُ گِری هَنی دِ مِیونیا
دِ هَر سِیکی وِ کَمبِنَه وُ چَش وِ رِ می مَوَنَه.
۱۳ پَس اوَنه گِرت وُ بُوَسی
و ا پُر رِیئی گت:

۱۴ «وِ تَه مِه فُرونی یا پی هی،
وَ اَمرو نَذریامِه ادا کِردم؛
۱۵ پَس سی دِینَه تو دِ حُونَه اومام وِ دَر،
وَ سَخَت دِ فِتراق نُو بیئِم تا پیات کِردم!
۱۶ وِ ری رَخِت خُو حُوم، پارچَه یا کتان مِصری
وَلَه کِردم ا؛
۱۷ وَ جُلَه جا خُومِه وا عطر و عود و دارچین
مِعطر کِردمِه.
۱۸ بیا تا صُودِ عشق سیر بُوئِم؛
بیا تا یِکِنَه دِ عشق سِرمس بَکِیم!
۱۹ سی یِکِه مِیزم دِ حُونَه نِ،
وِ وِ سفِرِ طوَلِ دِرازی رَتَه.
۲۰ کِیسَه ای پُر دِ پیل وا خوش بُردَه
و تا وختی ماه کامل نوئَه وِ حُونَه وِر نمی گِردَه.»

۲۱ پَس اوَنه وا اِبی قِصَه یا وسوسَه کِرد، وَ قانِش کِرد
و وا چِرم زُوئی رام کِرد.
۲۲ وَ جُوو بی مِعطَلی دِ دُم او رایی بی،
چی گاوپی که و کِشتارگا مِیر
و آهوپی که گِرفتار مُوئَه،
۲۳ تا اوسَه که تیری وِ چِگَرش می نشینَه،
چی او پرنِدِه اِبی که وا عجلَه وِ طرفِ دام می رَ،
و نُوئَه که وِ قِیَمَتِ جُونِش خِلاص مُوئَه.

۲۴ پَس اِیسَه، ای گُریام، وِ مِه گوش بَئِیت،
و و اُو چِیئی که مُئِم توجَه بَکِیت.
۲۵ دَلِ شِما وِ رِیاش مُنَحَرَفِ نوئَه،
دِ او دِیر بوئِیت موادا شِمانِه هم گمرا بَگَه.
۲۶ او خِیلیانِه حُونَه خِرُو کِردَه،

وَ پیاپا زیادی قُرُونی هَوَسِ او بیته.
۲۷ ر حُونَه او و دیار مُردیا آ،
وَ لَحْکِیا مَرگِ بَرازیر مُوئَه.

۸

دَنگِ حَکْمَت

- ۱ مَه حَکْمَتِ شِمَانِه جِنَا نِمِ گَه؟
مَه دُونایِ دَنگِشِ بُلِنِ نِمِگَه؟
۲ وَ رِی بُلنِیایِ لُوءَ جَادَه مِسَه،
وَ دِ سَرِ چارِرایا مِسَه.
۳ او دِ دَمِ دروازِیا شَهَر،
وَ دَرِ وِرودی حُونَه یا مِسَه وَ مِی قارَنَه:
۴ «شِما ای مَرِدِم،
مِه شِمَانِه جِنَا مِی کِم. دَنگِه مِه سی گِرِدِ آیمِیا آ.
۵ ای آیمِیا سَادَه، زَرَنگِ بایتِ
ای احمقیَا، شُعورِ داشتوئِیتِ.
۶ گوشِ بَنِیتِ،
سی یَه چِیا گُتِنِی نابی دَارِم،
وَ دِ لُویا مِه او چِیئِی کِه دُرُسِ آ وَ دَرِ مِیا.
۷ سی یِکِه دِ رُونِمِ حَقِیقتِ جاری مُوئَه،
وَ لویامِ دِ شِرارتِ بِیزارِ.
۸ گِرِدِ قِصَه یا دَمِ بَرِ حَقِ آ،
وَ هِیچِ ناراسِی وَ کِکِکی دِ وَ نِی.
۹ سی مَرِدِمِ دُونَا وَ فِهیمِیدَه،
رُوشنُو دِیاری آ.
وَ دِ چَشِ وَ نو کِه مَعرفَتِنِه پِیا مِی گِن، دُرِسِ آ.
۱۰ دِ جالِ نقرَه، نَصِیحتِیا مِینَه وَردارِیتِ،
وَ بِیشْتِرِ دِ طَلایِ نابِ، مَعرفَتِنِه وَردارِیتِ.
۱۱ سی یِکِه حَکْمَتِ دِ یاقوتِ بَارزِشِ تِرِ آ،
وَ تَمومَه چِیایِ کِه دِلَتِ تَمازُوشَه دازِ وَ بَرَاوَرِی نِمِی گَه.
۱۲ «مِه کِه حَکْمَتِ هِیَسِم، وَ تِیزِ هوشِی هُمِ حُونَه آمِ
وَ دِ مَعرفَتِ وَ قَدَرَتِ تَشخِیصِ بَرخوردارِم.
۱۳ ترَسِ خِداوندِ، نَفَرَتِ دِ گَنیِ آ؛
مِه دِ غرورِ وَ تَکَبَرِ،

- و دِ رِیَا گَنْ
 وُ رُؤْنِه مُنْخَرِفِ بِیْزَارِمِ.
- ۱۴ مشورت و حکمت ناب دارم،
 مِه دُونَائِی دَارِم، مِه قَوْت دَارِم.
- ۱۵ و یاری مِه پاتشایا، سلطنت می گن،
 و حاکمیا وا عدالت حُکم می گن.
- ۱۶ گردِ حُکمرانیا،
 و گِرْدِ نَجِیم زایه یا، گردِ گسونی کِه وا عدالت حکم می گن، توسط مِه حُکمرانی می گن.
- ۱۷ و نُوْنِی نِه که مینه دوس دارن، دوس دارم،
 و وُئوْنِی که وا تلاش زیاد مِنی مِه می گن، مِینه پیا می گن.
- ۱۸ دولت وُ عزت وا مِنه،
 ثروت وُ عدالتی کِه دِ بَینِ نِیمِیز.
- ۱۹ میوه مِه دِ طِلا بَیْتَرِ آ، حتی دِ طِلا ی ناب،
 و تَمَرِ مِه بَیْتَرِ دِ نَقْرَه خالص آ.
- ۲۰ دِ رِ دُرسکاری گوم مینم،
 و دِ رِیا عدالت.
- ۲۱ و گسونی که دو سیم دارن، میراثی مِئِم،
 و خُزُونِیا شُونِه پُر می کم.
- ۲۲ «خداوند مالک مِه بی وِرْزِ شِروَع کارِ خُوش،
 وِرْزِ اولین کاریاش دِ زَمونِ قَدِیم.
- ۲۳ مِه دِ اَزَل شکل گرتم،
 دِ اول، وِرْزِ شِروَع جاهان.
- ۲۴ اوسه که هنی اعماق نوی، مِه زاده بیم،
 زَمونِی که هیچ چَشْمَه پُر اوی وِجود نَاشْت؛
- ۲۵ وِرْزِ یه که کویا وِ پَا بُوئِن،
 وِرْزِ تپه یا، مِه زاده بیئِم؛
- ۲۶ وِرْزِ یه که او زمینِه وا دشتیاش آفَرِیه با،
 یا اولین دَرِه دِ خاک جاهانه.
- ۲۷ اوسه که آسیمونیا نه بَرِقرار کرد
 وُ اَفْقِنِه وِ دُورِ اعماق کِر گشی، مِه اوچه بی یم؛
- ۲۸ اوسه که اُورِیا نه دِ بالا نِشْن،
 و چَشْمَه یا قیلینه قِرار دَ؛
- ۲۹ هِه کِه ری دریا حد نیا،
 تا اُویا دِ حدِ خُوشو جِلو تر نیان،

و زمونی که بُنیاد زمین می نیا.
۳۰ او موقع مه وا او بیئیم، چی وِردَسِ یه معمار،
خوشی هر روزش مه بیئیم،
همیشه دِ حضورش شاپی می کردیم؛
۳۱ شاپی مه دِ جاهانی که دِ آیما پُر بیّه،
و کتف و حشالی مه دِ آیما بی.

۳۲ «پس ای گُریا، و مه گوش بکیت؛
حشال ونونی که ریا منه نیّه دارن.
۳۳ نصیحتنه بَشُونُوتِیت و حکیم بایت،
و دِ و غافل نوئیت.
۳۴ حشال و که و مه گوش بیّه،
و هر روزه و ری دروازا مه دیدبانی بگه،
و و دَرِ دِراغِلم و انتظار بَنَشِینه.
۳۵ سی یکه هر که منه پیا بگه، حیات نه پیا کِرده،
و لطفِ خداوندنه و دَس میار.
۳۶ اما هر که دِ پیا کِرِدِنه مه دَرِ بُمُونَه، و جُونَه خوشِ ضرر رَسَنَه،
گِرد کسونی که دِ مه بیزارن، مرگِ دُوس دارن!»

۹

ر حکمت

۱ حکمت، حوئه خُوشه پنا کِرده
و هَف ستون خوشه تراشی آ.
۲ او حیونَه خوشه سی خوراک سر بُری آ، و شِرْأُو خُوشه آماده کِرده،
و سفَرَشه هم ولّه کِرده.
۳ کنیزیاشه راهی کِرده،
تا وا قازنه دِ جایا بِلینه شهر جار بَزِنن:
۴ «هر که ساده آویچه بیایه!»
و و ونو که شُعور نازن، موئه:
۵ «بیاییت دِ خوراک مه بُحوریت،
و دِ شِرْأُوبی که آماده کِرِدمه، بَنوشیت.
۶ ساده اپی خُوتونَه ترک بکیت، تا زَنَه بَمونیت؛
و دِ رِ دُونائی گوم وِرداریت.»

۷ «هرگه باها ایم قاف شُونینه اصلاح بگه، جز یکه گن فاش بَشونوه، هیچ نتایجه اپی

نار،

هَرگه دِ پیا شَریری هَم ایراد بیر، رُخمی موئّه.
۸ دِ آیم قاف شو ایراد نیر، موادا دِ تو بَی بُور؛
دِ آیم حَکیم ایراد بیر، که تونه دوس دار.
۹ آیم حکیمینه نصیحت کُ، حکیم تر موئّه؛
آیم صالحینه تعلیم ب که آموخته یاش بیشتر موئّه.

۱۰ «ترس خداوند شروع حکمت آ،
و شناخت او قدوس، بصیرت.
۱۱ سی یکه و واسطه مه، روزیا تُو زیاد موئّه
و و سالیای عُمَرِت اضافه موئّه.
۱۲ آر حکیم بای، خُوت دِ و بهره موری؛
و آر آیم قاف شونی هِسی، تنیا و خوت ضرر می رَسنی.

رَ حماقت

۱۳ زینه احمق، یاوه گو آ،
و سوسه گر آ، و هیچی نُوتّه.
۱۴ و دمه در خُونه خُوش می نشینه،
و ری جایی دِ بُلن ترین جا شهر،
۱۵ و رهگذرینانه که دِ اوچه رد موئن،
و و رَ خُوشو می رن حنا می گه، و مُئّه:
۱۶ « هَرگه که ساده آ، ویچه بیایه!»
و و کسی که شعور نار، مُئّه:
۱۷ «أو دُوزی، شیرین آ؟»
و دُوآر مُئّه: «نُونی که قائمکی خَرده بوئّه، خُوش مزا.»
۱۸ أما و، نُونه که دوچه
مرگ دِ کمینّه آ. و مُمونیا او گِردش دِ اعماق گورند.

۱۰

مَثَلِیا سَلِیمو

۱ مَثَلِیا سَلِیمو:
گُر حکیم، بُوا خوشه شاد می گه،
اما گر احمق دا خُوشه غُصه دار می گه.

۲ گنجیایی که دِ رَ شِرارت و دَس میا سودی نار،

اما صالح بيه، انسانه د مرگ راهابي مئه.

۳ خداوند آيميا صالحينه گسنه نيميله،
اما نيميله آيميا شرير و آرزوياشو برسَن.

۴ دسييا تمل، ژار مي گه،
اما دسييا كاري، دولتمن.

۵ گري كه د نواسو جمع مي گه، زرينگ آ،
اما گري كه د موسم دزو موخفته، باعث ننگ آ.

۶ برگتيا هان و سر آيميا صالح،
اما گپ آيميا شرير، ظلم و زورگوئي نه د خوش نيته ميار.

۷ ياي آيميا صالح، برگت آ،
اما نوم آيميا شرير مي پوسه و ميز.

۸ دله آيم حكيم، احكام قبول مي گه،
اما احمق پرجنه هلاك موئه.

۹ و كه د صداقت گوم و ميار د امنيت گوم و ميار،
اما و كه و ر گز مبر رسوا موئه.

۱۰ هر كه د ري دغل چشمك موئه، د ريسر ميار
و احمق پرجنه هلاك موئه.

۱۱ گب آيميا صالح، چي چشمه، حياتنه جاري مي گه،
اما گب آيميا شرير، ظلم و زورگوئي نه د خوش نيته ميار.

۱۲ نفرت، مرافه ميار،
اما محبت، خطايانه مي پوشته.

۱۳ حكمت، و ري لوي آيميا فهيم پيا موئه،
اما چو، سي گرده آيميا بيشعور آ.

۱۴ آیَمیا حَکیم، معرفتِنه جمع می گن،
اما زُونِه آیَم احمق سَریشِه وِ بای مَنه .

۱۵ ثروت یه آیَم دُولتمَن، قلعه مُحکم اوَنه،
کم دَسی آیَمیا ژار وِ نابودیشُ.

۱۶ مُز آیَمیا صالح، و حیات ختم موَنه
مُز آیَمیا شَریر، و گَنه.

۱۷ و که نَصیحت گوش مَنه، دِ ر حیات گُوم مینیه،
اما و که ایرادِ قبول نمی گه، باقینِه دِ ر وِ دَر می گه.

۱۸ و که نفرت نه قائم می گه، لویاش دِرُوزِنه،
و که رُو وِ چُو مُونه، نادوُنه.

۱۹ پُرچِنه ای، چُول دِ گَنه نی،
زِرِنک وِنا آکه زُونِه خُوشِه نِیه داره.

۲۰ زُونِه آیَمیا صالح، چی نقره خالص آ،
دِل آیَم شَریر، قِیمتی نی!

۲۱ لویا آیَمیا صالح، خیلیدانه گپ می گه،
اما آیَمیا احمق، دِ ناشتِنه شعور می میرن.

۲۲ برکت خداوند، دولتمَن می گه،
و وا و غم و غُصه هُمراه نی.

۲۳ انجوم کارِ غَلَط سی آیَم احمق تفریح آ،
اما حکمت سی پیا فهیم، کِنف.

۲۴ هرچیئی که شَریر دِ وِ هِراس دار، و سرش می آیه؛
اما هرچی که آیَم صالح تمارزوشه دار، و او دِنه موَنه.

۲۵ هِه که توفان بُخفتَه، اثری دِ آیَم شَریر وِ جا نِمی موَنه،
اما آیَم صالح، سی هَمیشِه پایار می موَنه.

٢٦ هه چنو که سِرگه سی دِنو و دی سی چشیا ضِرر دار،
هه چنو هم پیا تَمَل سی صُحو کارِش ضِرر دار!

٢٧ ترس خداوند و سَرِ عمر مُونه،
اما سالیا آیِمیا شَریر کُل مُونه.

٢٨ چَش و رَئی آیِمیا صالح شاپی میاز،
اما انتظار آیِمیا شَریر و بای میز.

٢٩ ر خداوند سی دُسکاریا قلعه فُرصی آ،
اما سی آیِمیا گَنه کار، نابودی آ.

٣٠ آیِمیا صالح، دِ امنییت و سر مُورن،
اما آیِمیا شَریر، دِ سَرزِمی مَنزل نِمی گَن.

٣١ دِ زُوونِه آیِم صالح حکمت می گه و دَر،
اما زُونِه مُنَحَرَف، بُرِیئَه موئَه.

٣٢ لُوبا آیِمیا صالح، دُونَه چه چپایی خُو آ،
اما گِب آیِمیا شَریر تنیا چیا انحراف!

١ خداوند دِ تِرازی نا میزُو نفرت داره،
اما سَنگ تِرازی دُرس مورِد پَسَنیش آ.

٢ وا عُورت بیئَه، شَرَمِنَه اپی میا،
اما حکمت وا آیِمیا اُفتایَه آ.

٣ صداقت آیِمیا صالح، رانماشُونَه،
اما گَزی آیِمیا خیانتکار، نابودش می گه.

٤ مال وُ ثِرَوَت دِ روز داوَری و کار نمیا،
اما صالح بیئَه، آیِم دِ مرگ راهایی میئَه.

۵ صالح بینہ آیم دُرس، رَشہ راس نیہ میار،
اما آیم شَریر دِ شَرارتِ خُوش وِ زِی مُخُور.

۶ صالح بینہ آیَمیا دُرس وِنونہ راها مَنّہ،
اما خیانتِ کاریا، دِ تِلّہ هَوَسِیا حُوشو گِرِفَتار موئن.

۷ وا مُردِنِ پِیا شَریر، اُمیدِش هَم وِ بای میز؛
انتظارِیایِ کِه دِ قدرتِ دارِ هَم وِ بای میز.

۸ پِیا صالح، دِ مُشکلاتِ نجاتِ دِنّہ موئّہ؛
اما شَریر، وا سَرِ مِفْتّہ دِش.

۹ گُپِ آیم بی خُدا مَرَدِمِہ هلاکِ می گّہ،
اما معرفتی کِه آیَمیا صالح وِ خدا دارن، وِنونہ نجاتِ مَنّہ.

۱۰ دِ کامیابیِ آیَمیا صالح شَهْری خَشال موئّہ،
وِ دِ نابودیہِ آیَمیا شَریر کَلِکَلّہ شاپی وِرمیسّہ.

۱۱ دِ برکتِ آیَمیا دُرسکار، یه شهرِ سَر بِلین موئّہ،
اما دِ دَمِ آیَمیا شَریر وِ سَرِنگونِ موئّہ!

۱۲ وِ کِه هُمساشِہ کُچکِ بَگّہ، شعورِ نار،
اما آیم فهِیمِ بیکشِ می موئّہ.

۱۳ آیم رُوئی چُوئی رازیا مَرَدِمِ فاشِ می گّہ،
اما آیم امینِ رازدار.

۱۴ بی زَبْرِیہِ دُرس، قُومی شِکسِ مُخُور،
اما دِ مُشاوِریا زیاد، امنیتِ وِ دَسِ می آیتّہ.

۱۵ ضامنِ آیم عَرَبو، بی گموِ ضَرَرِ مِیئّہ،
اما کسی کِه دِ ضامِہِ بیئّہ بیزار، ها دِ امو.

۱۶ زینِہِ خُوشرفَتارِ عَزّتِ وِ دَسِ می آر،
وِ پِیایا زُورگو، تنیا چِیئی کِه گِیرِشو مِیا ثروتِ ا.

۱۷ پيا مِرَبُو و خوش نفع مي رَسَنَه،
اما پيا بي رحم، و خوش ضرر.

۱۸ پيا شَرير مُز بي ثَمَر ميَر.
اما وَ كِه صالح بيِنه مي كار، ختمی پاداش ميَر.

۱۹ كسي كِه دِ صالح بيِنه بَفادار، زَنه مي موئَه.
اما كسي كِه دِ دُمه بَشارت آ، مي ميَر.

۲۰ خداوند دِ آيميا ناراس دِلش وا زُو ميا،
اما دِ ونوني كِه رَش راسه راضي آ.

۲۱ مُطمئن با كِه آيم شَرير بي سزا نيمي موئَه، ۲q اما نَسلي آيم صالح نجات پيا مي كِه.

۲۲ يِه حلقه طِلائي آ كِه ها دِ پَتِ وراز،
زيئَه قِشَنگِ نازارِ بي حَكَمَت.

۲۳ آرزو آيميا صالح، تنيا و خوي مي رَسَه،
أَميد آيميا شَرير، تنيا و خشم.

۲۴ يَكِي وا دسه دل وازي مي وَخَشَه ولى وا ابي حال و دارائيش اضافَه موئَه،
اما يَكِي هَنى او چيئى كِه بايد بِنَه نِمئَه و دُو دَسى وِش مي چَسَبَه، اما وا ابي حال
هميشه مُتاجَه!

۲۵ آيم دسِ دل واز فِتِ فراؤ و دَس مياز؟
وَ كِه سيراؤ مي كِه، خوش هم سيراؤ موئَه.

۲۶ كسي كِه غَله نِه آمبار مي كِه، نَفرينه مَرِدِم مي خَر،
اما بَرِكت و رى سَرِ كسي آ كِه وَنَه مي فروشه.

۲۷ وَ كِه خُوي نِه بَجُور، مورِدِ لطف قرار ميَر،
اما وَ كِه دِ دُمِ گنى با، و سرش مي آيَه.

۲۸ وَ كِه و ثروت خُوش توكل بَكِه، سَرِنِگون موئَه،

اما آيميا صالح چي بَلگ، سز مي گن.

۲۹ ميراث وَكِه آل حُونَشِه عَدُو بِنَه بای هَوا آ،
آيم احمق، غُلِم آيم حَكيم مُوئِه.

۳۰ نَمَرَه آيم صالح، دِرختِ حيات آ،
وَكِه دِلِه مَرِدِمِه وَ دَس ميار، حَكيم آ.

۳۱ آر پيا صالح مُز خُوشِ دِ رِي زِي وَر ميار،
پَس چِي بيشتر آيم شَرور وَ گَنه كار!

۱۲

۱ هرکه تَرِيئِنِه دوس دار، معرفتِنِه دُوس دار،
اما هرکه دِ انتقاد بيزار، احمق آ.

۲ آيم خُو رضايَت خداوندِ وَ دَس ميار،
اما كسي كِه نَشخه يا پليد مي گَشَه، خداوند اَوِنِه مَكوم مي گَه.

۳ آيم وا بشارت، پايار نَمي موئِه
اما ريشه آيميا صالح هرگز گَنه نَموئِه.

۴ زِينِه لايق، تاج سِر مِيرش آ،
اما رَني كِه شَرَمِنِه ابي وَ بار ميار،
چي خُورَه دِ سَخونِه مِيرش آ.

۵ فِكريا آيميا صالح، رِي عدالت مي چَرخَه،
اما مَشوَرَتيا آيميا شَرير، رِي فِرِيو.

۶ خَرَفيا آيميا شَرير، دِ كَمِين خِينَه،
اما گَب آيميا دُرَسكار، وَنُونِه نجات مِئِه.

۷ آيميا شَرير وَ زِي موخُورن، وَ دَا اثرِي دِشُ نَميموئِه،
اما خُونِه آيميا صالح، بَرِقَرار مي مُوئِه.

۸ آيم، سي خَاطِرِ شعورِ خُوشَه كِه تَحسينِ موئِه،

اما مَرَدِمِ آيم گز فِڪرنه، خوار مي گن.

۹ پيتر آيم گچڪ با، و تنيا يه پاڪار داشتوا،
تا يڪه ادا آيم گپ دراز دِ حالي كه متاج نونه شو!

۱۰ آيم صالح دِ فڪر آسائش چارپايا خوش هم هي،
اما آيميا شيرير رحمتش هم بي رحم آ.

۱۱ و كه ري زمين خوش كار بگه، نون سير موحوره،
اما و كه دِ دم بای مي دونه، شعور ناز.

۱۲ آيم شيرير و مالِ غصبی شيريرا حسیدی مي گه،
اما ريشه آيميا صالح ميوه ميار.

۱۳ پيا شيرير، وا خطايا زونش و تله مفته،
اما پيا صالح، دِ سختي مي جيئه.

۱۴ ميوه دمه آيم، اونه دِ خويي سير مي گه،
و نتيجه كار دس هر گه و خوش ور مي گرده.

۱۵ ر آيم احمق دِ چش خوش درسه،
اما آيم حكيم و نصيحت گوش مي گه.

۱۶ آيم احمق آزع عصبانيتش نشو مئه،
اما آيم عاقل اهانت نشنفته مير.

۱۷ گسي كه حقيقتنه مئه، وا صداقت شاهادت مئه،
اما شاهد دروزه، تنيا فريونه.

۱۸ هيپسن كسوني كه قصه يا نسنجيدش چي ضرر و شمشير آ،
اما زونه آيميا حكيم، شفا ميار.

۱۹ لويابي كه حقيقت منن تا ابد برقرار مي مونن،
اما زونه دروزه تنيا سي يه گرا.

۲۰ گسونی که نشخه یا گن می گشن، قلبش پُر آد فریو،
گسونی که صلح برقرار می کن، قلبش پُر آد شای.

۲۱ و آییمیا صالح هیچ ضرری نیمیرسه،
اما آییمیا شیر و سختی زیادی گرفتار موئن.

۲۲ خداوند د لویایی که درو موئن دلش وا رو میا،
اما آییمیا که وا بفاداری رفتار می گن، مورد پسنه اون.

۲۳ آییم عاقل، معرفت خوشه قائم می که،
اما دل آییمیا احمق، حماقت نه جار می زنه!

۲۴ دسیایی که سخت تلاش می گن، حکومت می گن،
اما تمّل، و برده ابی مفته.

۲۵ دل شور، بار گرونیه آ، که گمر آییم میشکنه،
اما قصه خو، اونیه شاد می که.

۲۶ آییم صالح سی مردم رانما خوبی آ،
اما ر آییمیا شیر و گمرايي ختم موئه.

۲۷ آییم تمّل حتی اشکار خوشه هم گوو نمی که،
اما آییم کاری و سخت کوش، ثروت قیمتی و دس میاز.

۲۸ د ر صالح بیئه، حیات قرار دار،
و د ابي ر، مرگی نی.

۱۳

۱ گر حکیم نصیحتیه بواشه قبول می که،
اما کسی که هر چیی نه و قاف میر، و توبیخ گوش نیمئه.

۲ انسان د ثمره گب خوش، نصیو خو مور،
اما خیانت کاریا و زورگویی شوق دارن.

۳ و که حواسش و زونه خوشه آ، حواسش و جونه خوشه آ،

اما وَ که نسنجیده قِصه می گه، خُوشه هلاک می گه.

٤ جُونه آیم تَمَل لَه لَه می زَنه و چپی گیرش نمیا،
اما آیم رَحْمَت گش، فَتِ فِرَاو سیر موئَه.

٥ آیم صالح، دِ دِرُو بیزار،
اما آیم شریر، رسوایی وُ خجالت و بار میار.

٦ صالح بیه، آیم دُرِس کارینه حفاظت می گه،
اما گَنه، آیم شریر و زبی می گُوئَه.

٧ یِکی وایِکه ناز، خُوشه دُوله مَن نِشُو مَنه؛
یِکی هنی وایِکه دار، خوشه ژار نِشُو مَنه!

٨ ثروتِ آیم پیلدار، باها گِرُو جونشَه،
اما آیم ژار چیئی نازِ که خطری تَهْدیدِش بگه!

٩ نور آیمیا صالح، بریقش میا،
اما چراغِ آیمیا شریر، کور مُوئَه.

١٠ دِ غُورتی، چپی حاصلِ نمُوئَه جُز مِرَافَه،
اما حکمت و اِونونی آکه نصیحتِ قبول می کن.

١١ ثروتِ بای اُورده، آسُو و بای میز،
اما وَ که و رَحْمَت، گم گم جمع می گه، دارایش زیاد مُوئَه.

١٢ امید و دِما اُفتاء، دِله مریض می گه،
اما آرزو و دَس اُومایه، درختِ حیاتِ آ.

١٣ وَ که نَصیحتِ نِه خوار بَشمار، هِلاکتِ نِصبِوشِ مُوئَه،
اما وَ که حُکمِ نِه حُرْمَتِ بَنیه، پاداشِ میز.

١٤ تعلیمِ آیم حکیم، چشَمه حیاتِ آ،
تا آیمه دِ تَلَه یا مرگِ دیر بکه.

۱۵ عقل سَالِمِ لَطْفِ مَرْدِمِهِ وَ دَسِ مِيَارِ،
اما رَ خِيَانَتِ كَارِيَا، وَ هِيَلَا كَيْشُ خَتَمِ مَوْتَه.

۱۶ آيِمِ عَاقِلِ، وَ آگَاهِيِ عَمَلِ مِي كَه،
اما اِحْمَقِ، حِمَاقَتِ خُوْشِه نِشُو مِئَه!

۱۷ قَاصِدِ شَرِيْرِ، وَ دَرْدَسِرِ مِفْتَه،
اما قَاصِدِ اَمِيْنِ، شَفَا مِيَارِ.

۱۸ نَدَارِي وَ رَسَوَايِي نِصِيُو كَسِي آءِ، كَه بِي اَعْتِنَا وَ تَعْلِيْمِ وَ تَرْبِيْتِ آءِ،
آءِ عِزَّتِ نِصِيُو اَوْ كَسِي آءِ كِه تَوْبِيخِه وَ گُوشِ مِيَزِ.

۱۹ وَ تَمَارُزُو رَيْسِيَه سِي جُوْنَه آيِمِ، شَرِيْرِيْنِ آءِ،
اما آيِمَا اِحْمَقِ، دِي يِكِه دِي شِرَارَتِ دَسِ بَكَشَنِ، بِيَزَارَنِ.

۲۰ هُمْنِشِيْنِ آيِمِيَا حَكِيْمِ، حَكِيْمِ مَوْتَه،
اما هُمْنِشِيْنِ آيِمِيَا اِحْمَقِ، ضَرَرِ مِيْتَه.

۲۱ مَصِيُوْتِ دِي دُمِ گُنَه كَارِيَا آءِ تَا كِرْفَتَارِشُ بَكِه،
اما آيِمِيَا صَالِحِ وَ چِيَا خُو پَادَاشِ مِي رَنِ.

۲۲ آيِمِ خُو، سِي بَجِه بَجِهِي هِ زَا خُوْشِ هَمِ، مِيْرَايِي وَ چَا مِي لَه،
اما ثَرُوْتِ گُنَه كَارِيَا، سِي آيِمِيَا صَالِحِ جَمْعِ مَوْتَه.

۲۳ زَمِيْنِه كُجِكِه آيِمِ زَارِ، شَايِدِ مَحْصُوْلِ زِيَادِ بِنَه،
آءِ بِي عَدَالْتِي وَ نِه وَ خُوْشِ مُوْرَا!

۲۴ وَ كِه چُو تَرْبِيْتِيْنِه وَر نِيَاْرَ، دِي بَجَشِ نِفْرَتِ دَارِ،
آءِ وَ كِه بَجَشِه دُوْسِ دَارِ، دِي تَرْبِيْتِ كِرْدَنَشِ كُوْتَايِي نِمِي كَه.

۲۵ آيِمِ صَالِحِ دِي خُوْرَاكِي كِه دَارِ مَوْحُزُ وَ سِيْرِ مَوْتَه،
اما گِيَه آيِمِيَا شَرِيْرِ، گِسْتَه مِي مُوْتَه.

۱ رَ حَكِيْمِ، حَوْنَه خُوْشِه بِنَا مِي كَه،

اما رَ احمق، و دَسِ خوشِ وَنِه خِرُو مِ گه.

۲ وَ که دِ راسی خُوش گُوم وِر ميارَ، دِ خداوند زَلش مِ رَ،
اما وَ که دِ زَيا خوشِ مُنخَرِفِ اَ، دِ چنی کسی بَيشِ ميا.

۳ آيمِ احمق، چُو غُورِتي زُونه خُوشِه مُوخُورَ،
اما لُويا آيمِ حَکيم، وِردارِ اوَنه.

۴ جايِ که گاو نُوئَه، تُويلَه تَميسِ آَ،
اما دِ زُورِ گاوِ آَ، که محصولِ زيادِ وِ دَسِ ميا.

۵ شاهدِ امين، دِ رُو نِمَنَه،
اما شاهدِ دروزه، نَقَسِشِ هَمِ دِ رُو!

۶ آيمِ قافِ شُو حَکمتِ مِ جوَرِ آما پيا نِمِ گه،
اما آيمِ فِهيم، وِ آسُونِ وِ معرفتِ دَسِ پيا مِ گه.

۷ دِ تِه آيمِ احمقِ نيسَ،
سی يَه کَلُومِ معرفتِه وِ رِ لُوياشِ پيا نِمِ کِ.

۸ حَکمتِ آيمِ عاقلِ دِ پينا آَ که رَ خُوشِه تشخيصِ مِئَه،
اما حِماقتِ آيمِ احمق، فِريوشِ مِئَه.

۹ آيمِ احمق، فُرُونِ خَطانِه دَسِ موئنَ،
اما آيمِ دُرِسکارِ وَا ابي کارِ خُوشِ لطفِ خدانِه وِ دَسِ ميارَ.

۱۰ تَنيا دِلِ آيمِ آَ، کِه دِ تَلِ خُوشِ خَورِ دارَ،
وَ دِ شاييشِ هَمِ هيجِ غَريويِ سَهيمِ نِ.

۱۱ خُوئَه آيمِا شَريرِ دِ بينِ ميرَ،
اما دُوارِ آيمِا دُرِسکارِ، گِپِترِ موئَه.

۱۲ رَتِي هَا وِرِ رِ آيمِ، که وِ تِه خُوشِ دُرِسِ ميا،
اما دِ آخِرِ سَرِ، وِ مرگِ ختمِ مُوئَه.

۱۳ حتی دِ حَتَّهٖ هَم، دِل مِیْتُونَهٗ عَم دِ بَار بُوئَهٗ،
حَتَّهٗ وَ تِنْتَال مِیْتُونَهٗ وَ عَم بَرَسَهٗ.

۱۴ وَ کِه دِ خِدا وَرگِشْتَهٗ، نَتِیجَهٗ زِیائِشَهٗ مِیْنَهٗ
وَ آیم خُو، نَتِیجَهٗ کَارِیائِشَهٗ.

۱۵ آیم سادَهٗ هَمهٗ چِیْنَهٗ باورِ مِ کِه،
اما آیم عاقل، گُومِیا خُوشَهٗ مِ سَنجَهٗ.

۱۶ آیم حَکِیم، مُحْتاط آ وَ دِ گَنی دِیری مِ کِه،
اما آیم احمق، وا یِگری وَ بِي احتیاطی مِیَزِ وا وَرَا!

۱۷ آیمی کِه زِی عِصبانی موئَهٗ، کَارِیا اَحْمَقانَهٗ مِ کِه،
آیمی کِه نَشخَهٗ یا شَرِیْرُونَهٗ مِ گَشَهٗ، مَنفور آ.

۱۸ حماقت نِصِیو آیمِیا سادَهٗ مُوئَهٗ،
اما رِی سَرِ آیمِیا عاقل تاجِ معرفت نِیائَهٗ موئَهٗ.

۱۹ آیمِیا گَن، دِ وَرِ آیمِیا خُو سَرِ تعظیم مِیازنِ وَ هارِ،
وَ آیمِیا شَرِیر، وَ تِهٖ دِراغلیا آیمِیا صالح سَرِ گَتِ مِ گَن.

۲۰ ژارِ، حتی وَ تِهٖ گَسُونَهٗ خُوشِ هَم مَنفور آ،
اما فَتِ فِراوونَن کِیخایا پِیا دُولْتَمَن.

۲۱ وَ کِه کِسی هَنینَهٗ خوار بِنِیْنَهٗ گَنَهٗ مِ کِه،
اما حَشالِ وَ کِه وا ژارِیا دَسَهٗ دِلِ واژَهٗ.

۲۲ مَهٗ وَ نوئی کِه نَشخَهٗ یا پلیدِ مِ کِشَن، گَمرا نُمُوئَن؟
اما محبَتِ وَ بَفاَداری، نِصِیو وَ نوئی آ،
کِه نیتِ خُو دِ سَرِ دازَن.

۲۳ دِ هَرِ سَخْتِ اِبِی، مَنفَعْتِ هِی،
اما دِ قِصَبَهٗ پَتِی، تَنیا ژاری وَ بارِ مِیا.

۲۴ ثِرَوْتِ آیمِیا حَکِیم، چِی تاجِ رِی سَرِ شُوئَهٗ،

اما حماقت آيميا احمق حماقت ميارا!

۲۵ شاهد راسگو، جُونِياَنِه نجات مِئِه،
اما وَ كِه دَرُو مُئِه، فَرِيوڪار آ.

۲۶ ترس دِ خداوند قوتِ دِل آ،
و بَجونِه آيم دِ و ليزِ مِي رَن.

۲۷ ترس خداوند، چِشمَه حيات آ
كِه آيم نِه دِ تِلَه يا مرگ دِير مِي گَه.

۲۸ جلالِ پاتشاه، دِ جمعيت زياد آ،
شاه، دِ نويِنه مَرِدِم نابود مُوئَه.

۲۹ كِسي كِه دِير عصباني بُوئَه، فهم زيادي دار،
اما آيمي كِه زِي عصباني موئَه، حماقتِنِه نِشُو مِيَه.

۳۰ دِلِ آرُوم، وِ بدن حيات مِئِه،
اما حَسِيدِي، چِي خُورِ دِ سِخُونِيا آ.

۳۱ وَ كِه وَ زاري، ظُلم بگَه، و آفريننده او اهانَت مِي گَه،
اما هر كِه وَ مُتاج كَمَك بگَه، خدانِه حرمت كِرْدَه.

۳۲ آيميا شَرِير، دِ شرارتِ خُوشُو سَرَنگُون مُوئَن،
اما آيميا صالح دِ مرگ هم، پناهي سيشُ هِي.

۳۳ حكمت، دِ دِلِ آيم فهم مَنزِلِ مِي گَه،
حتي آر دِ مِينجا آيم احمق هم با، هَنِي خُوشِه دِياري مِي گَه.

۳۴ صالح بيئَه، قُومِي نِه سَر بُلَن مِي گَه،
اما گَنَه، باعِثِ شَرْمَنِه ابي هَر قُومِي آ.

۳۵ پاكاري كِه وا حكمت عمل بگَه لطف پاتشايِنِه و دَس ميار،
اما غِيضِ پاتشاه نِصِيوِ پاكاري آ كِه كاريا ننگِ انجوم مِيَه.

١ يه جُئو نرم، خشمينه ور مي گُردنه،
اما قصه تَن، باعث عصبانيت موئه!

٢ د زُونه پيايا حكيم، معرفت جاري مونه،
اما د دمه آيميا احمق، حماقت.

٣ چشيا خداوند، همه جا هي،
و آيميا خو و گن ديدباني مي گه.

٤ زُونه نرم، درخت حيات آ،
اما زُونه كز، روينه مي شكته.

٥ احمق، نصيحت بوأ خوشه خوار مينه،
اما هر كه توبيخينه و گوش بيتر، عاقل آ.

٦ د حونه آيم صالح، گنج زيادي هي،
اما دسرنج آيم شرير، سختي آ.

٧ لوي آيميا حكيم، معرفت پخش مي گه،
اما، دل آيميا احمق چي ني.

٨ خداوند، د فزونيا مردمه شرازت پيشه ديش وا روميا،
اما دعا آيميا دُرسكار، و ته او مقبوله.

٩ ر آيم شرير، دل خدانه وا ر ميار،
اما او، گسيينه كه د دم صالح بيينه، دوس دار.

١٠ كسي كه ر دُرسه ترك مي گه؛ توبيخ سختي ها د انتظارش
و كه د توبيخ بيش بيا، مي مير.

١١ ديار مرديا و ديار هلاكت، د ته خداوند پنهو نيسن
چي بيشتر، دله بچونه آيم!

١٢ آيم قاف شو، د توبيخ خوشش نميا،
او د آيميا حكيم فراري آ!

۱۳ دل خوش، چهره نه شاداب می گه،
اما دل درد د بار، روحنه حیرد می گه.

۱۴ دل پیا فهیم، جويا معرفت آ،
اما زونه احمقيا، حماقتينه چی خوراک موخوژن.

۱۵ آیم ستمگش همه روزیاش پُر د درد آ،
اما ونوکه دلش خوش آ، شارش کُوک آ.

۱۶ کم داشته و ترس د خداوند،
بیتر د داشتنه گنج فت فراوو و دلرپه آ.

۱۷ سفر پتی فقیرونه و محبت،
بیتر آ د ضیافت شاهونه، و نفرت.

۱۸ پیا جنگری، مراقه دُرس می گه،
اما آیم آرم، مراقه نه مُحفیتنه.

۱۹ ر آیم تمل، چی پرجین خار آ،
اما ر آیم دُرسکار، شاراه هُموار آ.

۲۰ بچه حکیم، شاپی بوآشه،
اما پیا احمق، دا خوشه خوار می گه.

۲۱ حماقت سی آیمی که شعور ناز شاپی آ،
اما پیا فهیم، د ر راس گوم ور میار.

۲۲ بی مشورت، نشخه یا باطل موئن،
اما و مشاوریا زیاد، و ثمر می رسن.

۲۳ انسان د دئن جئو دُرس، خَشال موئه،
وجا قصه کَرده، چنی خُو!

۲۴ ر حیات، سی عاقلیا ری و بلا میز،

تا ونونه و رپی که و هار و دیار مُردیا مُور دیر بگه.

۲۵ خداوند حونه آیمیا غورتنه می رمته،
اما حریم بیوه زوننه حفظ می گه.

۲۶ فکریا آیمیا شریر، دله خداوندینه وا زو میار،
اما قصه یا خو، دته او خوشاینده.

۲۷ کسی که خواهان سود نا شرع آ، عابلیشه و دَر دسر مُته،
اما و که د رشوه نفرت داشتو آ، زنه اپی می گه.

۲۸ پیا صالح د جنو دئه عجله نی می گه،
آما د گپ آیمیا شریر چی لف آو چیا گن می گه و در.

۲۹ خداوند، د آیمیا شریر دیر آ،
اما دعا آیمیا صالحه، می شنوئه.

۳۰ نور چشیا، دل نه شاد می گه،
خور خوش، و سخونیا جو مئه.

۳۱ و که و انتقادیا سازنده گوش بیتر،
د مینه آیمیا حکیم منزل می گه.

۳۲ و که نصیحت زد بگه، خوشه گچک می گه،
اما هر که توبیخ گوش بیتر، دوناپی و دس میار.

۳۳ ترس خداوند، تربیت د حکمت آ،
فروتنی و رز عزت آ.

۱ نخشه یا دل، د جانو انسان آ،
اما آخر سر د جانو خدا جُئوش می آیه.

۲ گرد ریا آیم، د نظر خوش دُرس آ،
آما یه خداوند آ که نیت دینه سئوک سنگی می گه.

۳ کاریا خوٽِ و خداوند بسپار،
که نشخه یات پایار مَوْتَه.

۴ خداوند هر چيئي نه، سی منظوری ساخته،
حتی آیمیا شَریرِ هَم، سی روزِ پِلا.

۵ هر گه که دِ دِلِ خُوشِ عُورتِ با، خداوند دِشِ بیزار آ،
یِنه دُونِسُو، که چنی کسی بی سِزایِ می مَوْتَه.

۶ مُحَبَّتِ وُ بَفا، ری خطایه می پُوشته،
وا ترسِ خداوند، آیم دِ گنی دیری می که.

۷ هِه که خداوند دِ کاریا یه شَخصِ راضی با،
حتی دُشمنیاشه هم، وِ صلحِ وا او شَخصِ وادار می که.

۸ دارایی کمِ وا صالحِ بیئه،
بیترِ دِ روزی قَتِ فِرَاوُوِ وا بی عدالتی.

۹ دِلِ آیم سی رِخُوشِ نشخه می گشه،
آما خداوند آ که گُومیاشِ مُحکمِ می که.

۱۰ او چيئي که دِ گِبِ پاتشاهِ می که وِ دَرِ هِه چي وحی آ،
گِبِ او نباید دِ داوری گُنه بکه.

۱۱ تِرازِی وُ سَنگِیا دُرسِ سی خداوند آ،
گِرِدِ وُزَنَه یایی که هان دِ توپَرَه، همه کارِ اوئه.

۱۲ سی پاتشایا، گُنه که کاریا شَریرُوَنَه بکن،
سی یِکه تختِ سِلَطِنَتِ، وا صالحِ بیئه پایار می مَوْتَه.

۱۳ یه پاتشا، دِ لُویایی که راسِ موئنِ کِنَفِ می که،
وُ کسی نه که راسِ موئه، دوسِ دار.

۱۴ نَشِ عَصُوِ پاتشاه، قاصدِ مرگِ آ،

اما پيا حڪيم، وَنَه مُحْفَتِنَه.

۱۵ ڊِ رِي وَاِزِ پَاتِشَا، حِيَاَتِ هِي،
وَ لَطْفِ اَوْ، هِهَ چِي اُورِيَايِي كِهَ بَارُونَهَ بَاهَارِي نِهَ مِيوَارِنَهَ.

۱۶ وَ دَسَ اُورِدِنِ حِكْمَتِ خِيَلِي ڊِ طَلَا پِيَرِ آ،
وَ دَسَ اُورِدِنِ فَهَمِ ڊِ نَقَرِ بِيَرِ آ!

۱۷ رَ آيْمِيَا دُرِسْكَارِ ڊِ گَنِي دِيرِي مِي گَه؛
وَ كِهَ ڊِ رَ خُوشِ پَاسُونِي مِي گَه، جُونَهَ خُوشَهَ حِفْظِ مِي گَه.

۱۸ غُرُورِ هِيَاكْتِ مِيَاَرِ،
وَ ڊِلِ غُورْتِ آيْمِيَنَهَ وَ زِي مِي زَنَهَ.

۱۹ سِي آيْمِ بِيَرِي كِهَ ڊِ وَرِ ڙَارِيا فِرُوتَنِ بَا،
تَا يِكِهَ وَ آيْمِيَا غُورْتِ غَنِيْمَتِ بَرِ بَگَه.

۲۰ وَ كِهَ ڊِ كَلُومِ خُدا سِيْفَا بَگَه، سَعَادَتَمَنِ مَوَنَهَ،
وَ كِهَ وَ خُداوَنَدِ تُوكلِ بَگَه مَارِڪِ مَوَنَهَ.

۲۱ ڊِلِ حِكِيمِ ڊِلي آ كِهَ تَشْخِيصِ مِيَنَهَ،
وَ زُونَهَ شِيرِينِ، وَ ڊِلِ مِيَنَشِيَتَهَ.

۲۲ عَقْلِ سَالَمِ سِي كَسِي كِهَ وَنَهَ دَاَرِ، چَشْمَهَ حِيَاَتِ آ،
آمَّا نَصِيحَتِ آيْمِيَا أَحْمَقِ، حِمَاقَتِ آ.

۲۳ ڊِلِ شَخْصِ حَكِيمِ، زُونِشَهَ دُونَا مِي گَه،
وَ قِصَهَ يَا لُوشَهَ ڊِلْنِشِي.

۲۴ حَرْفِيَا ڊِلْنِشِي، چِي شُونَهَ عَسَلِ آ،
شِيرِيَتَهَ سِي جُونُو سِلَامَتِي سِي سِخُو.

۲۵ وَرِ رِي هِر گَه رِي هِي، كِهَ ڊِ نِظَرِشِ دُرِسِ مِيَا،
آمَّا آخِرِشِ وَ مَرِگِ خَتَمِ مَوَنَهَ.

۲۶ اشتها کارگر، سیش خُو آ،
گسِنه اِی اونه، بیشتَر و کار میز.

۲۷ آیم رَذَل، نشخه یا پَلید می گَشه،
حَرْفِیاش چی تَش می سوزَنه.

۲۸ آیم نادرِس، تَش مِرَافِنه وِر می کِنه،
آیم چُوئی رُوئی، مابین رَفیقیا خُو جِگایِی موَنه.

۲۹ آیم زورگو، هُمقطارِش می فِرِیوَنه،
و اونه وِرِی که خُو نی، می کَشِنه.

۳۰ و که چَشَمک میسَنه، نشخه یا ناچور دِ سر داره،
و که لُو وِر می چِنه، شَرارتِ نه و انجُوم می رَسَنه.

۳۱ می اِسپی، تاج جلال آ،
که دِ رَ صالح زِنه اِی کِرِدِه وِ دَس می آیتِه.

۳۲ کسی که دیر عصبانی با دِ آیم زوردار بیتر آ،
و که ری نفس خُوش تسلُط دار دِ فاتح شَهر بیتر آ.

۳۳ پَشکِنه آیم موَنه
اما حُکِم نِه، خداوند تَعین می گَه.

۱۷

۱ حَرَدِنه نُونِ حُشک وا آرامش،
بِتَر دِ داشتِنه خوراک شاهوَنه، دِ حُوَنه اِی که قی و مِرَافه، ها دِش.

۲ غَلِم حکیم، و ری کُر شَرَم آوَر اربابِش آقا مُوَنه،
و هِه چی یِکی دِ براؤو، دِ ارث سَهَم مُور.

۳ بُتَه سی نُقَر آ، و کِیر سی طِلا،
اما خداوند آ که دِلِیائِه، اِمِتِحو می گَه.

۴ آیم شَریر، و حَرْفِیا شَرُوَرَنه گوش میز؛

وَ آيمِ دِرْوِزِه، وَ زُوْنِه فِتْنَه.

⁵ وَ كِه وَ ژاريا قاف بَشُوْنَه، وَ آفَرِيْنْدَه وَ نو قاف شَتَه؛
وَ كِه دِ مَصِيُوْتِ مَرْدِمِ حَسَالِ بَا، بِي سِرَا نَمِي مُوْنَه.

⁶ نَوَه يَا، تاجِ سِرِ آيْمِيَا پِيْرَانِ،
وَ عَزْتِ بَجُو، بُوَايَا شُوْنِنِ.

⁷ هِه اوطور كِه قَصَه يَا حَكِيْمُوْنَه بَرَاْرَنْدَه آيمِ احمقِ نِي،
چِي بِيَشْتِرِ دِرُوْرِنِي بَرَاْرَنْدَه يِه آيمِ نَجِيْمِ نِي.

⁸ رِشَوَه دِ نَظَرِ كَسِي كِه رِشَوَه مِئَه، چِي بَرِدِ جَا دُوِيِ آ،
دِ نَظَرِ خُوْشِ هَرَجَا بُرَشِ، پِيْرُوْزِ موْنَه.

⁹ وَ كِه خَطَايِي نِه مِي پُوْشْتَه، مَحَبِيْتِنَه مِيكَاْر؛
وَ كِه خَطَايِي نِه بَارْگُو مِي كِه، مَابِيْنِ رِفيْقِيَا جِگَايِي موْنَه!

¹⁰ آثَرِ يِه تُوْبِيخِ، رِي يِه پِيَا فِهِيْمِ،
بِيَشْتِرِ دِ صَدِ ضَرِيَه شِلَاقِ آ، رِي پِشْتِ آيْمِ احمقِ.

¹¹ آيْمِ شَرِيْرِ تَنِيَا دِ دُوْمِه سَرْگِشِيِ آ؟
مُجَاْزَاتِ سَخْتِي، هَا دِ اَنْتِظَاْرِيْشِ.

¹² رِي وَ رِي بِيئَه وَ يِه خَرَسِ، كِه تِيْلَه يَاشِه دُوْزِيِ نَه،
بِيْتِرِ دِ رِي وَ رِي بِيئَه وَ آيْمِ اَحْمَقِيِ آ كِه دِ حِمَاْفَتِ وَ سَرِ مَوْرِ.

¹³ وَ كِه دِ بَرُوْرِ خُوِيِ، گَنِي بَگِه،
بِلَا دِ حُوْنَشِ دِيْرِ نَمُوْنَه.

¹⁴ شِرُوْعِ دَمَرِگِه، هِه چِي پِيْنَا كِه آو دِ تِرْكِ سِرَاْزِيْرِ موْنَه؛
وَ رَزِيْ كِه تِرْكَنِه بَشْكَافَه وَ بَرَنَه وَ دَرِ، كُوْتَاَه بِيَا.

¹⁵ خِداوَنْدِ، دِ كَسُوْنِيِ كِه شَرِيْرِيَا نِه تَبْرَثَه مِي گَنْ وَ دِگَسُوْنِيِ كِه آيْمِيَا صَالِحِيْنِه مَكُوْمِ مِي گَنْ!
دِ هَرِ دِ كِ يِه جَوْرِ بِيْزَاْرِ.

۱۶ باها خریدِ حکمت، سی احمق، و چه کارش میا،
سی یکه، اصلاً عَقِل ناز.

۱۷ رفیق، دِ هَر زَمونی محبت می گه،
وَ پرار، سی روزِ تنگی و دی اومایه.

۱۸ آیِم بی عَقِل، دَس میه
وَ ضامن یکی هنی مُوئِه.

۱۹ وَ که نا اطاعتینه دوس دار، مِرَاقِنِه دوس دار،
کسی که خُوشه گپ می گه
ها دِ دُمِ هلاکت.

۲۰ آیِمی که دِلش ناراسه، دَسش و خوئی نِمیرسه؛
وَ که زُونش فِریوکار آ، و مُصیوت گرفتار موئِه.

۲۱ وَ که بَجَه اَحَمَق دار، غَصَه دار؛
بُوا بَجَه اَحَمَق، شارش شیوسه.

۲۲ دِله شاد دُوا شفا بَخش آ،
اما روح کِر، سَخُونیا نِه حُشک می گه.

۲۳ آیِم شریر، زیروازیر رشوه میر،
تا زیا عدالت نِه، مُنَحَرِف بَگه.

۲۴ پیایی که قدرت تشخیص دار، و حکمت چَش مُوئِه،
اما پیا احمق، تا چَش کار می گه، سرگردونه.

۲۵ بَجَه احمق، سی بُوَاش غُصَه آ
و سی جُونه کسی که وَنِه زَائِسَه تَلی.

۲۶ مُجازات کِرْدِنِه په پیا صالح خُونی،
هه و ای صورت زِننه په پیا نَجیم زائِه سی خَاطِرِ صِدَاقَتِش!

۲۷ وَ که چِلو زُونش نیتِه میار، مَعْرِقَتِ دار،

بیا فہیم ہم آروم و صبور آ.

۲۸ حتی نادو ہم آر دَمِشِ بَوَنَہ، وَنہ حکیم دُونَن،
وَکہ گُپِشِ بَوَنَہ، دونا وِ جِسُو مِیا.

۱۸

۱ کسی کہ خُوشہ دِ باقی سَوا می گہ دِ دُومہ حاسَتہ یا خُوشہ آ؛
او وا هر نَظَرِ دُرسی، مُخَالِفِ آ.

۲ آیم احمق، دِ فہم ہیچ کِنفی نِمور،
بلکم تَنیا کِنفِشِ پِنا کہ نَظَرِ خوشہ بُنَہ.

۳ وَختی شِرارت مِیا، خوار دیہ ہم مِیا.
وَختی ہم کہ آیم دِ عَزتِ مِفَتہ دِ چَشِ مَرِدِ ہم مِفَتہ.

۴ حَرفِیا گُپِ آیم چی آویا قِیلی آ،
چَشَمہ حَکَمَتہ کہ چی جُو آوئی کہ می جوشہ وُ جاری موئہ.

۵ طَرفِ داری دِ آیمیا شَریر خُونِ
وَہم، مَحروم کِرِدنہ عدالت دِ آیمیا صالح.

۶ لُویا آیم اَحَمَقِ اونہ وِ مِرَافہ می گَشہ،
رُؤنِشِ اونہ وِ کَتکِ حَرِدہ.

۷ رُؤنہ آیم اَحَمَقِ، باعث نابودیش آ،
لُویاش تِلہ سی جونِش.

۸ حَرفِیا آیمہ رُؤئی چُوئی، چی لَقَمہ یا خُوشِمِرَہ آ،
کہ وا لِدَت، تا عمق وجود آیم وِ ہار مِیر.

۹ وَکہ دِ کار خوش تَمَلی می گہ،
بِرارِ آیم خِرُوکار آ.

۱۰ نُوْمِ خِداوند، قلعه مُگمی آ.
آیم صالح وِ مِینِشِ می دُوئہ، وِ دِ وِ لیز مِیر.

۱۱ ثرُوتِ آيمِ دولتمَن، وِگمونه خُوش شهر مُحکمی آ؛
وا دیواریا بِلین.

۱۲ غُورقی دِل آيمِ آکِه دِ دُم خُوش نابودی میار،
اما فِروتنی دِ دُم خُوش عَزت.

۱۳ جُئو دِیِه، وِرَز اِشِنفِتِه،
نادوئی آ وُ باعِثِ خِجالتِ موئِه.

۱۴ روحِ آيمِ دِ وِر هَر مریضیئی، سَر پا میمونَه
اما دِ زیرِ روحِ اِشکِسَه، کی میتونَه سَر پا بَمونَه؟

۱۵ دِلِ آيمِ دُونا، خواهانِ معرفتِ آ،
گوشِ آيمِ حکیم، دِ دُمِه دانش.

۱۶ پیشکشیِ دِیِه، زَنه وِ ریِ آيمِ می گَشَه،
و او نِه وِ حُضورِ گُپو، می رَسَنه.

۱۷ و کِه تنیا وِ تِه قاضیِ میز، حق وِ جانبِ وِ نَظَرِ میا،
تا اوسِه کِه، طِرَفِ هَنی می آیه وُ حرفیاش اِمِتحو می گَه.

۱۸ پَشکِ وَنه، مِرافَنه مُحفِتَه،
و حریفیا زورِ دارِنه، دِ یِکِ سَوا می گَه.

۱۹ و دَسِ اُوردِنه دِلِ پَرارِ رَنجِسَه، سَخِتَرِ دِ گِرتِنه شهرِ حصاردار؛
و مِرافَه، هِه چی کُولومیا دَرِوازَه قَلعه آ.

۲۰ گیِه آيمِ، دِ مِبوَه دَمِشِ پُرِ مُونَه؛
آيمِ، دِ مَصُولِ لُویاشِ سیرِ مُونَه.

۲۱ رُونَه انسانِ میتونَه جوِنه اوِنه حَفِظِ بَگِه یا اوِنه وِ بایِ بِنَه،
پس عاقوِتَه حرفیاشِ مِیَنه.

۲۲ بیایی کِه رُنی باها، نِعَمَتِ خوئیِ پیا کِرَدَه،

وَ لَطْفِ خَدَاوَنِدِ نِه هَم وَ دَس آوَرْدَه.

٢٣ ژار، وا لالک و حاس قصه می گه،
اما ثروتمن، وا سرگزی جُنو میه.

٢٤ هیسن دوسیاپی که یکنه و نابودی می کشن،
اما دوسی هم هی که دِ برارِ نَزیکِتَر.

۱۹

١ ژاری که دِ راسی خُوش، گوم وِرمیاژ،
بیتر دِ نادونیه، که زُونِه حلِ پلِیچ داره.

٢ دل وُ جُرأت داشتِه بدون حکمت خُونی؛
وَ که عَجَلَه دار، زِنه گم می گه.

٣ حماقتِ آیم، زِنئیشه نابود می گه،
قلبش هم نسوت وِ خداوند غیض می گه!

٤ ثروت، رفیقیان زیاد می گه،
اما دوس پیا ژار، اونِه راها می گه.

٥ شاهدِ دروزه بی سزا نمی مونه،
وَ که نَفَسِش هم دِرُو آ، بیر نیمِر.

٦ خلیا هان دِ دُم یه که مُورِدِ لطفِ آیمیا گپِ قرار بیژن،
همه وا آیمیاپی که دسه بده دارن، دوس دارن رفیق بان.

٧ براریا آیم ژار، همه دِش بیژان،
چه بَرَسَه و دُوسیاش که دِ او دیری می گن،
وَ او وا لالیکه حاس دِ دُمِش میتر.
اما وِرمی گردن.

٨ وَ که دِ دُمِ عقل آ، جُونِه خوشه دوس دار؛
وَ که فَهْمِنِه نیه میار، وِ چیا خُو دَس پیا می گه.

۹ شاهد دروزه، بی سزا نمی مونه،
و که نفسش هم درو آ، هلاک مونه.

۱۰ سی په آیم احمق داشتینه زنه اپی زرق و برق دار برآزنده نی،
و گنتر د و، چنی بیشتر سی برده که و ری آقایا خوش اریابی بگه!

۱۱ عقل آیم غیض اوینه نیه میار؟
عزت او د چش پوشی د خطا آ.

۱۲ غیض شاه، چی شیر می غر،
لطف او چی شوئم آ، و ری چمن.

۱۳ گر احمق، بلا جونه بوأ خوش آ،
و مرافه یار، چی آوئی آ که مدام نگه می گه.

۱۴ حونه و ثروت، د بوأیا و ارث می رسه،
اما زن دونا نه خداوند مئه.

۱۵ تملی، خو و سنگی میار،
و که د کار سس آ، گسنه می مونه.

۱۶ و که د فرامین اطاعت می گه، جوئشه نیه میار،
و که خواسش و ریا خوش نی، می میر.

۱۷ و که و ژار پیل مئه، و خداوند قرط مئه،
و خداوند عوَض اپی کارشه وش مئه.

۱۸ گزته تا هنی اومیدی هی، ادب ک؟
کمر و نابودی او تون!

۱۹ بیای که تن مزاجه جزا مئه؟
آر او نه رها بکی، ناچاری دوا آر او نه پیری.

۲۰ آر می حای آخر سر حکیم بای،
و نصیحت گوش بیر و تعلیمینه قبول ک.

۲۱ نَشْخَه يَآ زِيَادِي دِ سَرِ آيِمِ آ،
اَمَا اَوْجِيي كِه پَايَارِ مِي مُوَنَه، هَدَفِ خَدَاوَنَدِ آ.

۲۲ اَوْ جِيئِي كِه بَرَا زَنَدَه آيِمِ اَ مُحَبَّتِ آ،
آيِمِ زَارِ هَمِ دِ آيِمِ دِرُوزِه بِيَتِرِ آ.

۲۳ تَرَسِ خَدَاوَنَدِ وِ حَيَاتِ خَتَمِ مُوَنَه؛
وَ آيِمِي كِه تَرَسِه خَدَاوَنَدِنِه دَاژِ وَ اَكِيَه سِيَرِ شُونِه وَ سَرِ مُوَرِ،
وَ بِلَايِي وَ اَوِ نَمِي رَسَه.

۲۴ تَمَلِ، دَسِه خُوشِه وَ مَجْمَه مُوَرِ،
اَمَا اَوِنِه حَتِي، تَا كَبِّ خُوشِ هَمِ نِمِيَاژِ!

۲۵ آيِمِ قَافِ شُونِه بَزِه، آيِمِ سَاذَه اَكِيَه يَآيِ مِيَرِ چَطُورِ عَاقِلِ بَا؛
شَخْصِ فَهِيْمِ تُوْبِيخِ كُ، كِه مَعْرِفَتِنِه وَ دَسِ مِيَاژِ.

۲۶ بَجَه اِبِي كِه وَ بُوَاشِ زُورِ بُوَنَه وَ دَآشِ دِ حَوَنَه بُوَنَه وَ دَرِ،
مَآيَه نَنگِ وَ رُسُوَايِي آ.

۲۷ كُرْمِ، اَرِ مِي حَايِ دِ حَرْفِيَا حَكِيْمُوَنَه مُنْحَرْفِ بُوئِي،
وَ نَصِيحَتِ كُوشِ نِ!

۲۸ شَاهِدِ رَذَلِ، عَدَالَتِ نِه وَ قَافِ مِيَرِ،
وَ كَبِّ آيِمِيَا شَرِيَرِ ظَلَمِ قَيْتِ مَنَنِ.

۲۹ جَزَا، سِي آيِمِيَا قَافِ شُو آمَاذَه بِيَه
وَ سِيَرِكُو، سِي گَرْدَه اَحْمَقِيَا.

۲۰

۱ بِيَرَاؤُ، قَافِ مِيَشُونَه وَ عَزَقِ عَرَبِدِه مِي كَشَه؛
وَ كِه فَرِيوِ عَزَقِ وَ شَرَاوِنِه بُوَحُورِ حَكِيْمِ نِي.

۲ هَبِيَّتِ شَاهِ چِي شِيَرِ مِي غَرِ؛
هَرِ كِه بَاعَثِ غِيضِشِ بَا، جُونِشِه وَ بَايِ مَنَه.

۳ دیری دِ مِرَافَه، باعثِ عَزَّتِ آیمِ آ،
آما تَنه هَرِ آیمِ احمق، سیِ مِرَافَه میِ خَار!

۴ آیمِه تَمَل، زَمینِه دِ موسِمِش شُخمِ نَمیِ زَنه؛
اوسِه مَوْعِ دِرو گدایِ میِ گه، و چِیئیِ پیا نِمیِگه.

۵ مشورتِ چیِ آوِ قیلیِ آ، دِ دِلِ آیمِ،
پیا دُونایِ میِ حا، که وَنِه بَگشِه وِ دَر.

۶ چه بَسا گسُونِه زیادیِ هیسِنِ کِه مدعیِ آنِ محبتشُ پایاز
اما شَخصِ بَفادارِنه کیِ میِ تُوَنه پیا بَگه؟

۷ آیمِ صالح، دِ راسیِ زِنه اِبیِ میِ گه؛
مارِکِ آن، بَچوئیِ که دِما وَ میان!

۸ شاهیِ که ریِ تَخْتِ داوریِ بَنشینِه،
وا چَشیاشِ گِرِدِ شِرارتِ نِه یِه سِرِ اَلکِ میِ گه.

۹ چه کسیِ میِ تُوَنه بُوَنه: «مِه دِلِ حُومِه پاکِ کِرِدِمِه؛
مِه دِ گَنه حُومِ پاکِم»؟

۱۰ وزَنه یا نامیِزُو، و پیمونَه یا نادُرسِ،
خداوند، دِ هر دِکِ چیِ یِکِ دِلِشِ وارُو مِیا.

۱۱ حتیِ یِه بَچِنِه هَم، دِ کاریاشِ موئَه بَنشناسیِ،
که آیا کاریاییِ کِه میِ گه، دُرسِه یا نَه.

۱۲ گوشِ شنوا وُ چَشِ بیِنا،
هر دِکِ آفریدَه خداوندِ آن.

۱۳ حُواوِنِه دوسِ نَآشَتُو، مَوادا ژارِ بُوئیِ؛
چَشیایِ وا کُ، تا دِ نُو سیرِ بُوئیِ.

۱۴ خریدارِ سیلِ چِنسِ میِ گه مُئَه: «گَنه، گَنه»،

دِما يَه كِه وَنَه خَرِي، مِي رَ، دِ خُوش تَعْرِيف مِي گَه!

۱۵ پِلا، پِيا مَوْنَه وُ ياقوت زياد آ،
اما لُويايِ كِه وِ معرفتِ قِصَه بَگن، گوهرِ ناياب آن.

۱۶ جوْمَه كَسِينَه كِه ضامِنِ غَرِيوَه مَوْنَه دِش بَسُو!
جوْمَه وُ كِه سِي غَرِيوَه ضامِه بِيئَه گِرُو وِر دار.

۱۷ نُونِ حُقَه بازي، وِ مذاقِ آيمِ خُوش مِرَه مِي آيِيَه،
اما بعد، گُپش دِ خَرِ پُر مَوْنَه.

۱۸ وختي نشخه مِي گشي، مشورت باها؛
وا هدايتِ حَكيمونه وِ جنگِ رُو.

۱۹ آيمِ رُوئِي چُوئِي، رازيا نِه فاش مِي گَه؛
پس وا پِيا پُر چَنَه هُمَنشِينِي نَك!

۲۰ هر كِه بُوأ يا داآ خُوشَه نِفرِي بَگَه،
چِراغِ زِيَه ايبش كُور مَوْنَه.

۲۱ مالي كِه دِ شِروعِ آسُو وِ دَس بِيايَه،
آخِر سَر، بركتِ نار.

۲۲ نُو: «گني نِه وا گني تِلافي مِي كِم»،
چَش وِ رَ خداوند با وُ او تونِه نجاتِ مِئَه.

۲۳ خداوند، دِ وِزَنَه يا ناميزُو بيزار،
تِرازيِ ناراسِ خُونِي.

۲۴ گُوميا آيم، دِ جانِوِ خداوند آ،
وَرَنَه آيمِ رَ خُوشَه چَطُورِ بَفَهَمَه؟

۲۵ خُوتَه وِ ابي تَلَه نُن كِه وا عَجَلَه وِ خداوند نَدَرِ بَكِي،
اوسَه دِما وُ، باهايِ وِ نَدَرِتِ فِكِرِ بَكِي!

۲۶ پاتشاهِ حڪيم، شريڙيا نِه چي گه اِلكِ مي گه؛
او چرخِ حَرَمِه گُونِه، ري وِنو ميارَ.

۲۷ رُوحِ آيم، چراغِ خداوندِ آ
كه عمقِ وجودِ انسانِ ميجورَ.

۲۸ محبتِ وُ بَفاڊاري، نيَه دارِ پاتشاهِ آ؛
تختِ او دِ ابي محبتِ پاياري مي مُونَه.

۲۹ سَريلِي جوُونيا، قُڊرتِ وُ نُونَه،
عِزتِ پيريا، مي اِسپيشُونَه.

۳۰ شِلاقي كِه رُخمي مي گه شِرازَتِنِه دِ آيم مي سائَه،
سيركو وُ تنبيهِ عمقِ وُ جودِ پاڪِ مي گه.

۲۱

۱ دلِ پاتشاهِ ها دِ دَسِ خداوندِ؛
وَنِه چي آوِ وِ هرجا كه باها، هدايتِ مي گه.

۲ گِردِ رِيا انسانِ، دِ تِه خُوشِ دُرسِ آ،
اما يَه خداوندِ آ، كه دلِيا نِه اِمِتِحوِ مي گه.

۳ وِ جا اُورِدِنِه عداَلتِ وُ او چيئي كِه دُرسِ آ،
بيشترِ دِ قُروني دِ تِه خداوندِ موردِ پَسَنِ آ.

۴ چَشيا غُورتِ وُ دلِ مغرورِ،
چراغِ گَنهِ آسي آيميا شيرِ!

۵ كسي كه وا تدبيرِ تِلاشِ مي گه، مُطَمَّننا منفعتِ زيادي وِ دَسِ ميارِ
اما كسي كِه عَجولِ آ، جُز زاري چيئي نِصِيوشِ نمونَه.

۶ گنجي كه وا دِرو وِ دَسِ بيا،
چي خَفاري آري هَوا وُ چي دامِ مَرگِ آ.

۷ ظلمِ آيميا شيرِ، وُ نونَه ميروَنَه وا خوشِ مَورِ

سی یکہ دِ اَنجُومِ عدالت، ری ور می گردُون.

^۸ رَ تصقیرِ کاریا حل و پلِیچہ،
ولی کاریا آیمِ پاک، دُرسِ آ.

^۹ ساکِنِ بیئہ، دِ سیکِ ب،
بیتر دِ زَنہ ای دِ زیرِ یہ سَقَف، وا زینہ شَلِیئہ آ.

^{۱۰} پیا شَریرِ وا همه جُونشِ خواهانِ شَرارتِ آ؛
چَشیاشِ حتی و هُمساشِ هَم، رَحَمِ نِمی گہ.

^{۱۱} هِه کِه آیمِ قافِ شُو تنبیه با،
آیمِ سادَه حکیمِ مُوئہ.
وختی آیمہ حکیمِ توبیخِ با، معرفت، و دَسِ میار.

^{۱۲} خدایِ عادل، حُنہ آیمیا شَریرِ نِه حُو زیرِ نَظَرِ داره؛
او شَریریانہ و بلا سرنگونِ می گہ.

^{۱۳} هر کَ ه، گوشِ حُوشِه و هِلاتَه ژاری بَوئہ،
دِ روزِ تَنگی، کسی هِلاتَشِه نِمیشُونئہ.

^{۱۴} پیشگشیئی کِه دِ خَفا دِنَه بُوئہ، غیضِ ورِ می گردِنَه،
و هِه ایطورِ رِشِوه ای کِه دِ خَفا دِنَه مُوئہ عَضُو سَخِتِ مُحَفِنَتَه.

^{۱۵} هِه کِه عدالتِ انجومِ میزِ آیمِ صالحِ شادِ مُوئہ،
اما آیمِ شَریرِ و وَحَشَتِ مِفَتَه.

^{۱۶} پیایی کِه دِ رَئی کِه عقلِ سَالمِ وِشِ مُئَه دیرِ با،
عاقوَتِ دِ جمعِ مُردِیا مُحَفَتَه.

^{۱۷} و کِه عیشِ و نوشه دوسِ دار، و ژاری مِفَتَه؛
کسی کِه بَراو و رِغُونَه دُوسِ دارِ دُولَتَمَنِ نِمُوئَه.

^{۱۸} آیمیا شَریرِ خِ باها آیمیا صالحِ موئن،
و خیانتِ کاریا، خِ باها آیمیا دُرسکار.

۱۹ زنه ابي د بياؤونه بي آو و علف،
بيتر د زنه ابي وا زينته شليته و بد اخلاق آ.

۲۰ د حونه آيميا حكيم، خزونه چيا پر قيمت و رگونه،
اما پيا احمق، گريد دارابي خوشه و باي منه.

۲۱ هر كه د دم صالح بيته و مهربوني با،
و حيات و صالح بيئو عزت، دس پيا مي گه.

۲۲ پيا حكيم، شهر آيميا زوردارنه تسخير مي گه
و قلعه ابي كه وش توكل كردنه نه مي رمنه.

۲۳ هر كه حواسش و گپ و زونش با
جونش د بلا د امونه.

۲۴ پيا عت و غورت مردم دس مونه
چني بيابي وا غورتي زياد رفتار مي گه.

۲۵ حسرت پيا تمل اونه و گشته منه،
سي يكه دسياش د كار عار دار.

۲۶ او تموم روز تمارزو دار و تمارزو دار،
اما پيا صالح مي و خشه و مي و خشه.

۲۷ خدا د فزوني آيم شرير دليش وا ر ميا؛
چني بيشر هه كه كه وا نيت گن پيشكش بوته.

۲۸ شاهد دروزه هلاك مونه،
اما قصه و كه گوش بيز تا ابد باقي مي مونه!

۲۹ پيا شرير بي فكر عمل مي گه
اما پيا دوسكار ريا خوشه مي سنجه.

۳۰ هيچ حكمتي، هيچ دونائي ابي، و هيچ مشورتي ني
كه بتونه و ضد خداوند و كار بيا!

۳۱ اسب سی روز جنگ آماده بیّه،
اما خداوند آکِه پیروز می گه.

۲۲

۱ نُوم نیک، دِ ثروتِ زیادِ بیترِ آ؟
وَ محبوبِ مردمِ بیئه دِ طلا وَ نُقره.

۲ دارا وَ نَدار، یه چیشُ چی یگه،
خداوند، آفریننده هر دِ کُشونه.

۳ پیا دُونا، خطرینه مینه وَ دِ وِ دیری می گه،
آیم ساده، وا وَر میز وَ تاووَ نِشه مئه!

۴ تَمَرِ فروتنی وَ ترسِ خداوند،
ثروت وَ عَزتُ وَ عمرِ درازَه!

۵ رِ آیمیا کُزِ رو، دِ خاریا وَ تله یا پُوشِسه آ،
اما وَ که حواسِش وَ جُونه خُوش با، دِ وِ نوها دِ امو.

۶ بَچنه دِ رتَه وَ رئی که شایسته آ تربیت ک،
که تا پیری هم دِ وِ دَر نِمیا.

۷ دارا وَ ری ژار حکومت می گه،
وَ بدهکار بَنه طَلبکار آ.

۸ وَ که بی عدالتی می کار، بلا درو می گه،
وَ چو غیضِش میشکِنه.

۹ آیم چَش وَ دِل سیر خُوش هم مارِک آ،
سی یکه دِ نُونِ خُوش وَ ژاریا مئه.

۱۰ آیم قاف شُونه، بِن وَ دَر، قی وَ مِرافَه مُحفَتَه،
دَمِرگه وَ بی آبرویِ خِلاص مونه.

۱۱ وَ كِه قَلْبِش پاك وُ حَرْفِيش دِلْنَشِيئَه،
دوسى پاتشاه نِصِيوِش مُوئَه.

۱۲ چَشِيا خُداوَنَد پاسُوَنَه مَعْرِفَت آ،
آما حَرْفِيا آيْمِيا خِياَنَت كَارِنَه باطِل مِ كِه.

۱۳ تَمَل، دِ حُوَنَه مِ مُوَنَه وُ مُئَه:
«شِيرِى دِ دَرِها وُ كَمِين!»
«دِ مِينْجَا كِيچَه گَشْتَه مُوئِم!»

۱۴ دَم زِينَه زِناكار چى چاه قِيلِى آ؛
و هَر كِه مُورِدِ عَضُو خُداوَنَد بُوئَه، دِ وُ مُفْتَه.

۱۵ حِماقَت، دِ دِلِ بَچَه لَوْنَه كَرِده،
اما چُو تَنْبِيَه، اَوْنَه دِ وُ دِيرِ مِ كِه.

۱۶ وَ كِه وُ زَايا ظَلَم بَگَه، تا وُ مالِ خُوشِ اِضاْفَه بَگَه،
و يا وُ پِيلْدارِيا بَوَخَشَه، عاقِوَت وُ نَدارى مِفْتَه.

حَرْفِيا آيْمِا حَكِيم

۱۷ گُوشِ حُوْتَه واكُ، قِصَه حَكِيمِيا نَه گُوشِ كُ؛
و وُ تَعْلِيمِ مِه دِلِ بَسْپار،
۱۸ سِ يِكِه نَبَه داشْتِنَه وُ نو دِ دِلْتِ
وَ نِيايِنِشِ رِى رُوْنِتِ سِ نُو پَسَنْدِيدَه آ.
۱۹ امرو يِنَه وُتِ يايِ دَم، بله وُ نُو،
تا توكلتِ وُ خُداوَنَد با.

۲۰ آيا اِبِى سِ مَثْلَه قِيْمَتِيْنَه سِيتِ نُنُوْشْتِمِ،
كِه پُر دِ حَكْمَتِ وُ نَصِيحَتِ آ،
۲۱ تا او چِيئِى كِه دُرْسِ وُ حَقِيقَتَه دُونُسوئِ
تا تَبْتُونِى جُنُو دُرْسِ وُ كَسُونِى كِه نُونَه كِلِ كِرْدَنَه بِيئِ؟

۲۲ آيْمِ ژارِنَه سِ يِكِه ضَعِيفِ آ غَارَتِ نَكُ،
وَ حَقِ سِئَمِ دِيدِيَانَه دِ مَحْكِمَه پامالِ نَكُ.
۲۳ سِ يِكِه خُداوَنَد وُ دِفَاعِ دِ حَقِ وُ نو وُ رِ مِيسَه،
وَ جُونَه غَارَتِ كِرِياشُونَه غَارَتِ مِ كِه.

٢٤ وا کسی که عصبانیت، ها دِ خمیر اش، دوسی نُن،
وَ وا وَ که نِقِ آ نِقِ دِ غیض پُر آ، هُمِنِشِ نُو،
٢٥ مَوادا رِیاشِه یای پیری،
وَ خوتِه وَ تِلّه بُونی.

٢٦ دِ وَ نو نُو که دَس مَن،
وَ ضامن بدهکار مُوَن؛
٢٧ آر تَوانِ پِرداختِ ناشتوئی،
جُل وَ جاتِه هَم دِ زِیرِ پاتِ می گَشَن.

٢٨ حِدِ حدودِ مُلکِتِ که دِ قَدیم، اجدادِتِ قِرارِ دَنه،
جاوجا نَک.

٢٩ پیایی نِه که دِ کارشِ ماهارتِ دار، مِینی؟
او دِ خدمتِ پاتشایا مُوَنه،
نِه دِ خدمتِ مَرَدِمِ عادی.

٢٣

١ وَ ختی وا حاکمی وَ سَرِه سَفَرِ می نشینی،
وَ خاطرِ بَسپار، وا چه گسی رِیوری هِیسی،
٢ آر آیم لَمو گِیَه دِرِدِایی هِیسی،
کاردِ ری تِشْنیتِ بِل، خوتِ نِیَه دار.
٣ شِیفَنَه خوراکِیا خُوشِ مِزِه او نُو،
سی یکه او خوراک، تونِه فِرِیو نَنه.

٤ سی پیلدارِ بیئِه خوتِ دِ پا نُو؛
ایقِه بَصیرتِ داشتو تا دَس دِ اِی کارِ وِرداری.
٥ تا چَشِ وِشِ بُونی دِ بِنِ رَنه؛
سی یکه ثروت، چی دالِ وازِ مِیرَ وَ می پَر!

٦ دِ سِفرِه آیم چَشِ تَنگِ نُحور،
وَ دِ حَوَسِ خُوراکِ خُوشِ مِزِه او نُو؛
٧ سی یکه دِ وَ نُونَه که همیشه جِسو کِتاو می گَن.

وت مُنَّه: «بُحورُ وَ بَنوش»، اما دلش وا تونی.
۸ لقمه‌ای نه که خردی، قی می کی،
و تعارفتم هم و بای میر.

۹ آیمِ احمقِ نه نصیحت نک،
سی یکه، حکمتی که د گومته، خوار مینته.

۱۰ حد و خدِ مُلکِ خوته که د قدیم تعین بیه جاوجا نک،
و زمین یتیمبانه واگیر نک،
۱۱ سی یکه قیم ونو زوردار،
و و دادش می رسه.

۱۲ نصیحتنه د دلت جا ب،
و گوش خوته و حرفیا معرفت بسپار.

۱۳ د ادب کړدنه بچه کوتاپی نک؛
چو تنبیه اونه نمی گشه.
۱۴ هه که اونه وا چو بزنی،
چونیشه د دیار مُردیا نجات می.

۱۵ روله، آر دل تو حکیم با،
دل مه هم شاد موئه؛
۱۶ و وختی لویات او چیئی که دُرسه مُننه،
تموم دل مه هم شاد موئه.

۱۷ و گنه کاریا حسیدی نک،
بلکم همه روز، سی ترس خداوند غیرت داشتو.
۱۸ سی یکه و دُرسی که آخرتی هی،
و امیدت د بین نمی ر.

۱۹ گرم، گوش پیر و حکیم بو،
و دلته د راس جلو بر.
۲۰ همنشیننه عرقی و شرآویا نو،
و وا گیه دردیا نئشی،
۲۱ سی یکه عرق و شرآو و گیه دردی تونه و زاری می گشن،

سى يڪه نئشه ابي ونو، ژارت مى گه.

۲۲ و بُوات، كه د او جو گيرتى آ، گوش كُ،
و دا پيرته خوار نكُ.

۲۳ حقيقتنه بخر و اونه نفروش،
حكمت بخر و نصيحت بخر و فهم بخر.

۲۴ بو آيم صالح شارش زياد؛
و كه گر حكيمي داره، د و خشال آ.

۲۵ بيل بو ا دات خشال بان؛
بيل و كه تونه زائس آ، شابي بگه!

۲۶ گرم، دلته و مه ب،

و بيل چشيات مشتاق زيا مه با.

۲۷ سى يڪه زينه فاحشه چى چاه قيلي آ،
و زن زناكار چى چاه تنگ و تاريك.

۲۸ چى رازنى د كمين مى نشينه،
و د مينه آيميا و خيانتكاريا اضافه مى گه.

۲۹ مُصِيوت سى كيه؟ غُصه سى كيه؟

قى و مراهه سى كيه؟ آه و ناله سى كيه؟

۳۰ رُخميا بي جهت سى كيه؟ چشيا سور، سى كيه؟
هينه و نونى كه تا ديروقت دل د شرأ و نيمى كئن،

و د دم چشيينه عرق و شرأ و آن.

۳۱ و زنگ سور شرأ و سيل نكُ،

هه كه د پياله چشمك ميشونه،

و وا نرمى و هار مير!

۳۲ د آخر چى مار مى گزنو،

و چى افعى نيش مى زنه.

۳۳ چشيات چيا عجبو و غريب مينته،

و دلت د چيا گن قيصه مى گه.

۳۴ چى كسى مويى، كه د دله دريا حفتيه،

و چى كسى كه و رى دگل كشتى حفتيه.

۳۵ مئى: «ونو منه زن و چيئى نغميسم!

منه سيرگوه كريدن و نغميسم!

پس چه وقت بيار مؤيم

۱ و آیمیا شریر حَسیدی نَک،
وَ تَمَارزو هُمَنِشینی وا ونو نُو؛
۲ سی یِکِه، تَموم فِکَر و ذِکْرِش ینا کِه، و مَرِدِم زُور بَن
وَ لویاش دِ آزار و اذیتیا قِصَه می گِه.

۳ حُونه وا حِکمت ینا مُونَه،
وَ وا فَهَم آ کِه پایار می مُونَه؛
۴ وا مَعْرِفَت آتاقیاشه پَر می گِه،
دِ اموالِ گِزو قِیمت و نَعِیس.

۵ پیا حکیم قُوت زیادی دار،
وَ پیاپی کِه مَعْرِفَت دار و قدرتش اضافه می گِه؛
۶ وا مَشوَرَتیا حکیمونه میتونی و جنگ رُوی،
و وا مَشاوریا زیاد میتونی پیروز بویی.

۷ دَس احمق و حکمت نمی رَسَه؛
دِ مجلسِ گِبو، چیئی سی گِته ناز.

۸ وَ کِه نَخِشه یا گن دِ سَر دار،
عاقِوت اِشناخته مونه و رسوا مونه.

۹ نَشخه یا احمقانه گُنه آ،
وَ آیمیا دِ قاف شو بیزارن.

۱۰ آر دِ روز فاجعه دِ هوش رتی،
چنی گم زوری!

۱۱ و نُونی کِه والا مرگ بُرده مُونن، نجات ب؛
نُوا و نُونی کِه وا پل زنه سی گُشِسه می رن، بیر.

۱۲ آر بئی: «مه ینِه نُونِسیم»،
مه وَ کِه قلبه آیم سَنُوک سَنگین می گِه، اونه نِمی فَمَه؟

مه و كه چشيش رى جونه تونه، خور نار؟
مه او مطابق كاريا هر كسى، جزا نيمه؟

۱۳ گرم، عسل بچور سى يكه خوا؟
عسلى كه د شونه مى توكه دمت شيرى مى گه.
۱۴ ديسوكه حكمت هم سى توهه چنى نه؛
آرونه و دس بيارى، آينده روشنى دارى
و اميدت د بين نيمى ر.

۱۵ اى شيرى، د كمين خونه پيا صالح نشى،
و شارش نشيون؛
۱۶ سى يكه حتى آر پيا صالح هفت گل هم بفته، دوار ورمسه؛
اما پيا شيرى، د زمونه بلا زى محور.

۱۷ د افتاينه دشمنت شاد نو،
و وختى و زى محور دلشاد نو؛
۱۸ موادا خداوند بيته و د نظرش خوشايند تونه،
و غضبوشه د او وركردنه.

۱۹ سى خاطر آيميا بدكار خوت اذيت نك
و و آيميا شيرى حسيدى نك،
۲۰ سى يكه سى بدكار آيندهاى نى،
و چراغ آيم شيرى گور مونه.

۲۱ گرم، د خداوند و د پاتشاه بترس،
و وا گسونى كه چنى نيمى گن همينشى نو.
۲۲ سى يكه توهلمونه و مصيوت گرفتار مونت،
و كيه كه دونسوا چه هلاكتى د دس خداوند و پاتشاه رى سرش نازل مونه؟

باقى حرفيا حكمايا

۲۳ پيايا حكيم چنى گيته:

جانب دارى د داورى خو نى:
۲۴ هر كه و آيم شيرى بته: «حق ها وا تو!»

و تِه مَرْدَمِ مَلْعُونِ آ و تِه مَلْتِيَا مَحْكُومِ.
۲۵ اما وَ که آيِمِ شَرِيْرِنِه تَوْبِيخِ بَگَه،
سَعَادَتُ و بَرَكْتُ زِيَادِ نِصِيُوْشِ مُوْتَه.

۲۶ يِه جُنُو، صَادِقِ
چِي بُوسَه آ رِي لُويَا.

۲۷ اَوَّلِ كَسْبِ و كَارْتِه رَ بُو، اَوِسِه وَنِه رِي وِرَكْ،
بَعْدِ حُوْنِه وُزْنِه اِي سَرِ پَاكْ.

۲۸ و ضِدِّ هُمَسَاتِ، شَاهَادَتِ بِي جِهَتِ، نِ،
و لُويَا تِه سِي فِرِيُو وِ كَار نُورِ.

۲۹ نْ: «وا او چُنُو مِي كِمِ كِه وَا مِه كِرِدِه؛
او چُنُو كِه او آيِمِ كِرِدِه، تَلَا فِ مِي كِمِ.»

۳۰ دِ مَزْرَعَه پِيَا تَمَلِ گَنْدَرِ كِرِدِمِ
و دِ مُوْتَسُوْنِه پِيَا بِي عَقْلِ، رَدِ بِيْتِمِ؛

۳۱ سِيلِ كْ، هَمِه جَانِه خَارِ گِرْتِي،

عَلْفِ هَرَزِ زَمِيْنِه پُوَشْنِي،

و پَرچِيْنِ سَنگِي رِيْمَسِي.

۳۲ اَوِسِه دِ اُو چِي كِه دِيِيْمِ و فِكِرِ رَتِيْمِ،

و دِ اُو چِي كِه دِيِيْمِ عِبْرَتِ گِرْتِيْمِ:

۳۳ كَمِي خَاوُ، كَمِي چُرْتِ زِيْتِه،

و كَمِي دَسِ رِي دَسِ نِيَا يِه سِي اسْتِرَا حْتِ،

۳۴ اَوِسْنِه كِه زَارِي چِي رَا زَنْ و تُو مِي تَا زْ،

و نَدَارِي، چِي پِيَا مُسْلِحِ.

۲۵

۱ يِنُو هَمِ امْتَالِ سَلِيْمُوْتِه كِه وِ وَسِيْلَه پِيَا يَا حِرْقِيَا، پَاتشَاهِ يَهُودَا،
نِوَشْتِه بِي:

۲ عَظْمَتِ خَدَا، دِ پُوَشْنِيْنِه اَسْرَارِشَه؛

اما عَظْمَتِ پَاتشَا، دِ جُسْتِنِه اُمُورَا،

۳ هه چي دَس پيا كړده و بِلني آسيمو و چي عمق زيمي،
بي بُرده و دِل پاتشاه غير ممكين آ.

۴ زُنځه د نَقَر سواك،
تا ظرفي سي نقر كار دِش دِرا؛
۵ آيميا شيرينه د حضور پاتشاه ديرك،
تا تخت او د عدالت پايار بمونه.

۶ خُوت د حضور پاتشاه گپ نك،
و ري جا گپو تك ن؛
۷ سي يكه پتر كه وت بُون: «بالاير بنشي»،
تا يكه، د بزور و چش نجيمزاده اي و هار بُرده بويي.

چشيات چه چي پي نه ديه!
۸ وا عجله و مكمه نر،
سي يه د آخر سر چي مي كي
ار همسات تونه شرمته بگه؟
۹ مُشكليت وا همسات و خوش ب،
راز يكي هني نه فاش نك.
۱۰ موادا و كه ميشنو آ شرمندت بگه،
تا و ابد بد نوم بوئي.

۱۱ حرف و جا،
سيو طلا د سيني نقره آ!

۱۲ نصيحت شخس دونا، سي گوش شتوا،
چي خلقه طلا و جواهر، قيمتي آ.

۱۳ قاصد امين سي كل گنديا خوش
هه چي حنكي برفه د موسمِه درو، جونه آقايا خوشه تازه مي گه.

۱۴ و كه دم د بخشيا توخالي خوش مي زنه،
چي اور و باي، بي بارون آ.

۱۵ وا صبوري، مونه حاكم مجاب كرد،

رُوئُونِه نَرَم، سِخُونِه سَخْتِه مِيشَكْتِه.

۱۶ آر عسل پيا كړدى، و اندازه بُجور،
موادا د و سير بُوئى و وَه ش بكي.
۱۷ و حُونِه هُمَسَات زياد تَرُو،
موادا د دينت، سير بُوئِه و دِلش و اَرُو بيا.

۱۸ و كِه شاهادَت دِرو و ضِد هُمَساش بِنَه،
چي گُرز و شمشير و تير تيز آ.

۱۹ اِطْمِينُو كِرْدِه و ايمِ خَانن، دِ زِمُونِه تَنگي،
چي دِنُون لَق و پَا لَنگ آ.

۲۰ آواز حَنِه سى ايمِ غُصَه دار،
چي دِراوَرْدِنِه جُومَه او دِ سَرما،
و پاشييين نِمك و رى زخمش آ.

۲۱ آر دَشْمِنِت گُسنه آ، و او خوراك بِ تا بُجور!
و آر تِشَنه آ، او وِش بِ تا بَنوشَه!

۲۲ سى يِكِه وا ابي كار، مَرى اِرِكَلِيَا تَش رى سَرِش مِينى،
و خداوند مُز خُوييه تُونِه مِئَه.

۲۳ هِه اُوْطُور كه باى شمالي، بارو ميار،
هِه چِنُو بَدگويى، غيَض و بار ميار.

۲۴ زِنِه ابي كِرْدِه دِ سِيكِ بْ،
دِ زِنِه ابي زير يِه سَقَف و ازينه غُرغَرى بِيتر آ.

۲۵ خَوَر خوشى كه دِ ديار دير دَس مى رَسَه،
چي اَوُ حُنِكى اَو جُونِه تِشَنه.

۲۶ ايمِ صَالِحى كه وا ايمِيا سَرير سازِش مى گَه،
چي چَشْمَه لِقِن و چاه آلوده آ.

۲۷ هِه اُوْطُور كه زياد خَرْدِن عَسَل خُونى،
دِ دُومِه جِلال خُوت بِيه هَم سى ايمِ عِرْتى نى.

۲۸ وَ كِه وَ نَفْسِ خُوشِ سُوَارِ نُوتَّه،
جِي شَهْرِي جِصَارِي آكِه وَ وَرِخَنَه كِرْدُو آن.

۲۶

۱ هِه چنو كِه انتظار نيمِر برف دِ تُواسُو وَ يا بارُو دِ موسِمِ دِرو بيا،
هه چنو انتظار نيمِر كِه آيمِ احمقِ موردِ احترامِ قرارِ بيز.

۲ هِه چي مِلِيچِكِي كِه پر مِيَرِ وَ قِرَارِ نَارِ وَ يا سِيپِرِيَسِكِ دِ حالِ پَرِ گِرْتِه كِه جايِي نِمِينشِيئَه
لَعْنِ وَ نِفَرِينِ بِي جَا هَم رِي كَسِي نِمِينشِيئَه،

۳ شَلْتَه سِي اسبِ، لَعُومِ سِي الاغِ،
وَ چُو، سِي گُرْدَه آيمِيا اَحْمَقِ آ!

۴ وَ احمقِ، هِه چي حماقتشِ جُنُونِ،
مَوادا تُو خُوتِ هَم چي او بُوِي.

۵ وَ احمقِ هِه چي حماقتِ خُوشِ جُنُوبِ،
مَوادا دِ چَشِه خُوشِ حَكِيمِ با.

۶ كَسِي كِه يِه پِيغومِينَه وَ دَسَه آيمَه احمقِي كِلِ مِي كِه
هِه چي پِنَا آكِه جَفْتِ پايا خُوشِه مُوتَرِ وَ جُومِيلَه عَضْبَانِيَتِ سَرِ مِي كَشَه!

۷ مَثَلِي كِه دِ گُپِ آيمِ احمقِ مِي كِه وَ دَرِ،
هِه چي پايا لَنگِ، دُرِ آ (اَوِيَرُونَه).

۸ احترامِ نِيايِه وَ آيمِ اَحْمَقِ
هِه چي بَسْتِنِ بَرْدِ وَ قَلْماسِينگِ آ،

۹ هِه چي تَلِ خَارِي كِه دِ دَسِ آيمِ مَسِي فِرُو مِيَرِ،
ضَرْبِ المَثَلِ هَم دِ گُپِ آيمِ اَحْمَقِ هِه چِنِيئَه!

۱۰ كَسِي كِه آيمِ احمقِ يا هَر رِگْدَرِي نِه وَ كارِ مِيَرِ،
هِه چي تِيرِ اندازِي آ، كِه بِي هِدَفِ رَحْمِي مِي كِه.

۱۱ چُنُو کِه سِي وَ قِي خوش دُوآر ور مي گَرْدَه،
احمق هم حماقتِشه تکرار مي گه.

۱۲ پياپي که دِ چَش خوش حَکيم آ، ميني؟
و يه اَحَمَق بيشتر دِ او اُميدي هي!

۱۳ آيم تَمَل دِ حُونَه مي مُونَه وَ مُنَه:
«شيري دِ جَدَه، ها دِ کمين!
يه شيري دِ کيچه، ها دِ کمين!»

۱۴ هه چنو که در و ري پاشنَش مي گَرْدَه،
هه چني هم آيم تَمَل دِ ري جُلِه جا خُوش!

۱۵ تَمَل دَس دِ کاسه خوراک مور،
اما خَسْتَه موئه آر وَنَه وَ گُپَش بُور!

۱۶ آيم تَمَل دِ چَشِه خوش، حَکيمتر آ
دِ هَف پيا حَکيم که جُنُو حَکيمُونَه مَن!

۱۷ کسی که دِ مِراقَه ابي که و او رِبَطِي نَارِ دِخالت مي گه!
هه چي پنا که گوش گَمالِينَه بگَشَه.

۱۸ هه چي ليوه ابي آ که
تَش وَ تير وَ مَرگ پرت بگه،
۱۹ وَ که هُمسا خُوشَه فَرِيو بَنَه، وَ بعد بُوئَه: «شوخي کِرِدم!»

۲۰ هيمه که نوئه، تَش کور مُونَه؛
فیت فَنُو هم که نُونَه، مِراقَه مُحَفَتَه.

۲۱ هه چنو که زِغال سي اَزْگَل آ، هيمه سي تَش،
هه چنو پيا جَنِگَرِي سي وَرگِنِه تَش مِراقَه آ.

۲۲ حَرفيا آيم فیت فَنُو هه چي لَقَمَه يا خُوشِمَرَه آ،
که تا بِن وجود آيم مير.

۲۳ هه چنو که ظرفِ گلینه، لعابِ نُقر می پوشته،
هه و او شکل حرفیایی که پُر شور آن قلبِ شِراتت بارنه می پوشتن.

۲۴ آیم کینه‌یی، وا حرفیاش کینه خُوشه قائم می که،
و دِ دلِ خُوش حیلَه نه جا مِته.
۲۵ هه که حرفیا دِلِنشی مِیزنه تُو گولِ حَرفیاشه نُحور،
سی یکه دِلش دِ هَف چیه گن پُر آ.
۲۶ هرچن که کینه خُوشه وا حیلَه قائم بکه،
شِراتش دِ مینه جمع دیاری مَوته.

۲۷ هر که چاهی بکنه، خوش دِ و مَفته؛
هر که بردینه بونه وا گلو، او برد و خُوش وِر می گرد،

۲۸ زونه دروزه، دِ قُزُونیا خوش بیزار،
و دِم آیم چاپلوس، خِروپی و بار میار.

۲۷

۱ تُو سی صُو فخر نك،
سی یکه تونی، دِ طولِ روز، چی دِ پیش می آیه.

۲ بیل کسی هنی دِ تُو تعریف بکه، نه گپِ خوت؛
یکی هنی، نه لویا خوت.

۳ برد سنگین آ و ریق، هم سنگین،
اما تحریک بیئه و دَس آیم احمق، دِ هر دِک سنگین تیر!

۴ غُضبو، حونه خُرکنه، و غبض، چی لفاو آ،
اما کیه که بتونه دِ جلو حِسادت دَوام بیاز؟

۵ توبیخ آشکارا،
بیتر دِ محبت پنهونی.

۶ زخمیایی که دِ دُوس بَرسه، دِ ری بَفاداری آ،
اما بوسه یا دُوشمه دِ ری فِریو آ.

٧ گیه سیر د شُونَه عسل دِلش وا رُ میا،
اما سی گیه گُسنَه، هر چی تلی هم شیرینَه!

٨ پیایی که د حُونَش آوار با،
چی پرنده ای می مُونَه، که د لُونَش آواره بیوئَه.

٩ هِه چنو که عطر و رِعُونَه خوشبو دِلنه شاد می گه،
شیرینیه مشورت صادقانه که دِ په دوس میا هم دِلنه شاد می گه.

١٠ دُوس خُوت و دُوس بوآئه، ترک نک،
و دِ موقع تنگی خوت، و حُونَه برارِت نَرُو؛
هُمسا نَزیک، بیتر دِ برار دیر آ.

١١ کُرم، دُنا با، و دلِ مینه شاد ک؛
تا بُتونم، جُتو ونونی که مینه سر زَنش می گن بیئم.

١٢ آیم عاقل، خطرینه مئینه و قائم موئَه،
ولی آیم ساده، میر وا ناها و تُونُونش مئَه!

١٣ جومه کسی نه که ضامن عَریوَه موئَه، بیرا!
جومه کسینه که سی په زینه زناکار ضامه موئَه، گِرُو نیه دار.

١٤ و که صُوزی، هُمساش وا صدا بِلن بَرگت بئَه،
دِ جالِ لَعنت و جِسو میا.

١٥ تَگه کِرَدِنه دائم آو دِ په روز بارونی
و په زینَه عُرغروئی هِه چی یک آن.

١٦ آر باهایی چلو شِه بیرى هِه چی اسائِه دِ جلو بای
یا گِرِتَنه رِغو وا دَسَه.

١٧ هِه اُوَطور که آهه آهِنه میساء و جِلا مئَه،
آیم هم آیم نه.

١٨ و که و په دِرختِ انجیر رسیدئی بَگه، دِ میوه اش مُوَحوره؛
و و که دِ آقا خوش نیه داری بَگه، عَزت پیا می گه.

۱۹ هِه چنو کِه آو، ری آیمِنِه نِشُو مَنَه،
و هِه او طور هَم دِلِ آیم، آیمِنِه!

۲۰ هِه اُو طوَر کِه دِيارِ مُردِيا وُ جِهَنِم، سِري ناز،
هِه چنو چَشِ آيم هَم سِري ناز.

۲۱ هِه اُو طوَر کِه نُقَرِه دِ بوته تَشِ اِمِتحو موئِه وُ طِلا دِ کِيزِه،
و هِه او طور هَم آيم وا رَفْتارِی کِه دِ وِرِ تَعْرِيف وُ تَمجِیدِيا دارِ اِمِتحو موئِه!

۲۲ آر احمق نِه، چي گَنِم دِ هَوَنگ بَکُوِي،
حماقَتِش دِ او سَوا نِمُوئِه.

۲۳ دِ وُضِع گَلَه يات خُو واخَور بُو،
وُ حَوايِست و رَمه يات با.

۲۴ سِی يَه کِه ثَروت تا ابد نَمی مُوئِه،

حَتی تاج و تَخت هَم سِی هَميشَه نِمِی مُوئِه.

۲۵ وُخْتِیکِه عَلفِيا نِه بَچَن وُ عِلف تازَه سُوَز بَگِه،

وُ تَبِه يا دِ دِ عَلوَفَه جَمع بُوئِه،

۲۶ پَرِيا جومَه وِرِ ثُو موئِن،

وُ بَرِيا باها زِمِینِت.

۲۷ وُ شِیرِ بَرِيا سِی حَرِدِنِ ثُوئُو

وُ خانوادَه وُ کَنِيزِيات بَسَه.

۲۸

۱ آيمِيا شَرِیرِ فَرارِ می کن، حَتی اَوسِه کِه کِسی دِ دُومِشُونِی،
اما آيمِيا صالِحِ چي شِیر، شُجاعِ آن.

۲ هِه کِه مَمَلکتِی ها دِ شَورِش، حاکمِياش هَم زِياَدِ موئِن،
اما پِيا فهِيم وُ دُونا، مَمَلکتِ پِيارِ می گَه.

۳ آر ژار وُ ژار، ظَلَمِ بَگِه،

چي بارونَه تُنی می مُوئِه، کِه مَحصولِی وِجا نَمِیلَه.

۴ وُ نو کِه وُ قانُونِ پُشتِ می کن، شِراَرَتِیَه تَحسِنِ می گن،

اما وِنو كِه قانونه نَيه مِيارن،
و ضِدِ شَرارت وِرميسن.

⁵ مَردمونِ شَرير، عدالتِ نِه نِمِ قَمَن،
اما وِنو كه دِ دُمِ خداوند هيسن عدالتِ نِه كاملا مِ قَمَن.

⁶ پيا ژاري كه دِ راسي زينه ابي مِ كه بيتَر دِ
پيا دولتَمَنِي كه زياش كَرَأ.

⁷ گُري كه قانونه نَيه دار، فهيم ا،
اما رَفِيقِ آيمِيا عِياش، ما يَه ننگِ بوأ خُوش ا.

⁸ هر كه، ثروت خُوشه وا نَزُول وُ سُوَد اضافه بَكه،
وَنه سِ كَسِي وِجا مِ نَيه، كه نِسوت وِ ژارِيا دَس وُ دِل واَرَه!

⁹ وَكِه دِ گوش دِيَه وِ قانونِ سَر واز مِ كه،
حتي دعاش هم كِراهِت دار.

¹⁰ وَكِه آيمِيا دُرسكارِنه مُنحَرِف مِ كه وُ وِ رَگن مِ كَشِنَه،
دِ چاهي كه خوش كَنَه ا مِفَتَه،
ولي آيمِيا بِي عِيو ميراث خُو دارن.

¹¹ پيلدار، خُوشه حَكيم دُونَه،
اما پيا ژارِ دُونا، دَس اوينه رِي مِ كه.

¹² هِه كه آيمِيا صالحِ پيروز موئن، مَرِدِم وِشو افتخارِ زيادي مِ كَن؛
اما موقِعي كه آيمِيا شَرير وِ قدرت مِ رَسَن، مَرِدِم خُوشونَه قائم مِ كَن.

¹³ هر كه خطايا خُوشه بپوشِنَه، كامياب نِمُوئَه،
اما هر كه وِ وِنو اعتراف بَكه وُ تَرِكِشُو بَكه، رَحْمَتِ نِصِيوش مُوئَه.

¹⁴ خَشالِ كَسِي كه هَمِيشَه {دِ خداوند} زَلَش مِ رَ،
اما وَكِه دِل خُوشه سخت بَكه، وِ بلا كِرفِتاَر مُوئَه.

¹⁵ حكومتِ حاكِمِ شَرير وِ رِي مَرِدِمِ بينوا،

هچي شیرِ دَرَنَدَه يا خِرسي آکِه حَمَلَه مي گه.

۱۶ حاکمِ اَحْمَق، ظالمِ سَنگِیَلِي آ،
آما وَکِه دِ بي عدالتی نَفرتِ دَار، عُمَرِ خُوشِ دَرازِ مي گه.

۱۷ وَکِه دَسِش وِ خِينَه کسي آلودَه آ تا آخِرِ عَمَرشِ مُتَواریِ آ!
نبايد هيشکِه وِش کَمکِ بگه.

۱۸ وَکِه دِ راسیِ قِدمِ وِر مِيَار، نجاتِ پيا مي گه،
اما گسي که، رِياشِ کَرَه، يِگي زِي مُحَوَر.

۱۹ وَکِه رِي زِي نِه خُوشِ کارِ بگه، دِ نُو سِيرِ مَوْحُور،
وَکِه دِ دُومِه بایِ بَدُوئَه، ژارِ مَوْئَه.

۲۰ آيمه آمونْتَدَارِ بَرکتِ زِيادِ وِ دَسِ مِيَار،
اما وَکِه وا عَجَلَه دِ دُومِه ثَروتِ مي رَ، بي سزا نِمِيْمُوئَه.

۲۱ طِرْفَدَارِي، کارِ دُرِسي ني،
اما کسوني هيسين که سي خاطرِ لقمه نُوني خطا مي کن.

۲۲ پيا خَسيسِ وا عَجَلَه دِ دُمِ ثَروتِ مي رَ،
بي خُورِ دِ يکِه فِقَر، ها دِ ناهاش.

۲۳ کسي که تويخِ مي گه آخِرِ سَر،
بیشترِ موردِ لطفِ قَرارِ مِيَر تا آيمِ تَمَلقِ گو.

۲۴ وَکِه بو آيا دا خُوشِه غارتِ بگه
و بُئَه: «خَطائِي نِکِرِدِمَه»،
هُم دَسِه کسي آکِه هِلاکِ مي گه.

۲۵ پيا ظَمَه کار، مِرَافَه وِ بارِ مِيَار،
اما هر گه کِه وِ خِداوندِ توکلِ بگه، دارا مَوْئَه.

۲۶ وَکِه وِ فِکِرِ خُوشِ توکلِ دَار، آيمِ اَحْمَقِي آ،
اما وَکِه دِ رَ حَکمتِ قِدمِ وِر مِيَار، نجاتِ پيا مي گه.

۲۷ وَ كِه وَ ژاريا ميوخښه، و نډاري گرفتار نيموټه،
اما گسى كه چښښه و رى ژاريا مې وټه لعنتيا زيادى نيسويش موټه.

۲۸ موقعي كه آيميا شرير و قدرت مې رسن، مردم، خوشونه قائم مې كن،
اما وختي آيميا شرير هلاک مومن، آيميا صالح جو مې زن.

۱ گسى كه وا يكه زياد توبيخ موټه اما سرسخني مې كه،
يگلي چنو مې شكته كه هيچ علاجي ناز.

۲ وا ترقي آيميا صالح مردم شاپي مې كن،
وا حكومت آيميا شرير ناله!

۳ پيايي كه حكمت دوس دار،
بواشه شاد مې كه،
اما همنشينه فاحشه يا اموالشه و باي مټه.

۴ په پاتشاه و عدالت، مملكت نه آباد مې كه،
اما پيا رشوه خر وټه ويزو مې كه.

۵ وَ كِه تملق همساش بټه،
سى پايا و دام وله مې كه.

۶ آيم گنه كار د كار خلاف خوش و دام مفته،
اما پيا صالح آواز مونه و شاپي مې كه.

۷ آيم صالح حواسش و حق و حقوق ژاريا آ،
اما آيم شرير، چني دركي ناز.

۸ قاف شنه يا، شهري نه و تش مې كشن،
اما حكيميا، غيض موفتن.

۹ هه كه آيم حكيم وا آيم احمق دمريه بكن،
آيم احمق چه گري داو و قال بگه و چه گري قاف دراز، د هر حال آرامشي ني!

۱۰ پيايا خى ريز د پيايا ٻي عيو بيشُ ميا،
و دِ دُم ريختنه خينه آيما دُسكارن.

۱۱ آيم احمق تموم عصبانيت خُوشه بُروز مئه،
اما آيم حكيم وَنه و آرومي نيته ميار.

۱۲ حاكمي كه و حرفيا دِرو گوش بئه،
زير دَسپاش، گِردشُ شيرِ موئن.

۱۳ ژار و ظالم، دِ يه، چي يگن:
نور چشِ هردك دِ خداوند آ.

۱۴ پاتشاپي، كه و بيچاريا و انصاف داوري بگه،
تختيش تا و ابد، پايار مي مونه.

۱۵ چو و تويخ، حكمت مئه،
اما بچه ابي كه و حال خُوش راها بوئه،
سي دآش شُرْمِه ابي ميار.

۱۶ وا ترقى آيميا شيرير، خطا هم زياد موئه،
اما آيميا صالح سرنگوني و نونه مين.

۱۷ بَجَتِ ادبِ كُ كه باعث آسايشت موئه،
و دِلته شاد مي گه.

۱۸ اوچه كه هدايت خدا نُوته؛ مردم افسار گسيخته موئن؛
اما خُشالِ كسي كه شريعتِ خدا نه نيته ميار.

۱۹ غُلمِ تَنيا وا نصيحت ادبِ نُمُوئه؛
سي يكه وَنه مي قَمه، اما و جا نيميار.

۲۰ وَنه ميني كه دِ قَصه كِرده عجول آ؟
و احمق بيشتر اميد هي تا او.

۲۱ وَ كِهْ عَلْمِشِه دِ كُچِكِي وَ نازِ گپِ كِرْدَه،
آخِر سَر مِیْنَه كِه وارِش بِتِه.

۲۲ پیا جَنگِرُو قِي دُرسِ مِي كِه،
وَ آيمِ عصباني حال، خطايا زيادي مِي كِه.

۲۳ عُورتِ بيئه آيمِ خوارِ مِي كِه،
آما آيمِ اُفتايه عِزْتِ پيا مِي كِه.

۲۴ شريكِ دُوز، دُشمينه جُونِه خُوشه؛
قِسْمِش مِئنِ آما دمِ وا نِمِيكِه.

۲۵ تَرَسِ دِ آيمِ يه دامِ آ،
اما وَ كِه وَ خداوندِ توكلِ بگِه، ها دِ اُمُو.
۲۶ خيليا دِ دُمِ جلبِ نَظَرِ حاكمِ آن،
آما يه خداوندِ آكه حقِ آيمِ وشِ مِئِه.

۲۷ آيمِ ظالِمِ دِ چِشه آيمِ صالحِ، مَنفورِ آ،
آما آيمِ دُرسكارِ دِ چِشه آيمِ شريرِ.

۳۰.

حرفيا آگور

۱ حرفيا آگور گُر ياكه: يه خطابَه:

آگور و ايتئيئل چني گت:
مه شَكْتِم، اي خدا، مه شَكْتِم، اي خدا، دِ دِ پا دِرُوماهه.

۲ «بِي گمو مه دِ مينِ آيميا دِ همه نادُو تِرم،
مه فَهَمِ يه آيمِ نارِم.

۳ مه حَكْمَتِ، ياي نَكِرِتمه،

وَ هيجِ شِناختي دِ او فُدوسِ نارِم.

۴ وَ كِتِه كِه، وَ آسِمُو بالا رَتُوته وَ دُوچه وَ زِي وَ هارِ اومايوته؟

وَ كِتِه كِه، باي دِ مينه گُرمزِ خُوشِ جَمعِ كِرْدُوته؟

وَ كِتِه كِه، آويانه دِ رَداشِ پيچنوته؟

كِتِه كِه تمومه حدِ وَ مَرزِ يا زمينه برقرارِ كِرْدَه؟

نُومِش چيٽه، وَگَرِش کي نُوم دار؟
و دُرسی که نُو آگاهی!

۵ «هر گلوِمه خدا ثابت بيٽه که حقيقت آ؛
او سی ونونی که د او ليز می رن، سپر آ.
۶ و گلوِمه او، چي اضافَه نک،
وَرَنه نُونه نُوبيخ می گه، وُ حُوتِ دِروزه می کی.

۷ « دو چي د تو می حام،
تا نُمردِمه وَنه دِ مه دريغ نک:
۸ دِزو وُ دِروزی نه دِ مه دیر ک؛
نه نداری وِ مه ب، نه دولتَمنی،
مينه وا او خوراکي که احتياجمه سير ک.
۹ مَوادا دُولتَمَن بُوئِم، تونه انکار بکم،
و بُئِم: ”خداوند کیه؟“
يا ژار بُوئِم، دُوزی بکم
و نُومِ خدای خومه، بی حرمت بکم.

۱۰ «دِ غُلم، دِ تِه آریابش گن نُ،
مَوادا تونه لَعن بگه وُ نُونُوشِ بی.

۱۱ «هيسن گسُونی، که بُوا حُوشونِه لَعن می کن،
وُ دااَشُونِه بَرگت نِمئِن.

۱۲ هيسن گسُونیکه دِ تِه حُوشُ پاگن،
دِ حالی که دِ کثافت حُوشُ پاک نويٽه.

۱۳ هيسن گسُونی که چَشباشُ تَگُبر دار،
و وا حَقارت سيل می گن.

۱۴ هيسن گسُونی که دِنُونياشو چي شَمشير آ،
وُ دِ آروايشُ کارچويا هی،

تا ژاريا نه دِ ری زمی قيت پئِن،
وُ بيچارَيانه دِ مينه مَرَدَم.

۱۵ « "زالی" دو دختر دار،
که می قارنن: "ب! ب!"

«سه چي آ، كه سيري نازن،
بلڪم چار چي، كه نِمُنن "بَسَه!"
١٦ ديار مُردِيا، رَحَم نازا،
زِمي، كه ڊ آو سيري ناز،
وَ تَش كِه هَرگَز نِمُنَه: "بَسَه!".

١٧ «چشي كه، بُوَأ نِه مَسخره بگه،
وَ اطاعت ڊ داَأ نِه خوار بَشمار،
غَلايا "ڊرَه" چَشياشه ڊ كاسه ڊرمياز،
وَ لاشُخُوريا اونِه مُخُورن.

١٨ «سه چي، سي مِه خيلي بلاجي آ،
بلڪم چار چي، كه وَنُونه نَمي فَمِم:
١٩ چَطور يه دال ايَقَه بالا ڊ آَسِمُو واز ميِر،
چَطور مار وِري صخره مي ژِيلَه،
چَطور يه كشتي ڊ مينجا دريايا رَ خُوشه پيا مي گه،
وَ چَطور پيايي ڊل دُخَتِر چُوونِينه وَ دَس ميار.

٢٠ «پنا آر يه زُنه زَناکار:
مُخَر وَ گُپ خُوشِ پاڪ مي گه وَ مَنَه:
"خطائِي نَكِرْدَمَه"

٢١ «زِمي ڊ سِه چي مي رِكِيه،
بلڪم چار چي آكه تاَوِتَ حَمَلِشِ ناز:
٢٢ غَلِمِي كه پاتشاه مَوُنَه،
أَحْمَقِي، كه سير با،
٢٣ زِن مَنفوري كه شي بگه،
وَ كَنبِزي، كه جا خاتون خُوشه بيِر.

٢٤ «چار چي هي، ري زِمي كه خيلي گُچگَن،
اما وَ غايت حَكِيمِن:
٢٥ مِرِيذِيا كه آفَرِيده يا ضَعيفِي اَن،
اما خوراك خُوشُونَه، ڊ ثَواَسُو جَمع مي كن؛
٢٦ گورگَنيا كه آفَرِيده يا ضَعيفِي اَن،
اما لُونَه خوشونَه، ڊ مِينَه صَخَرِيا مي ساَرَن؛

۲۷ فُلَّهُ يا پاتشاه نازن،
 اما گِردِشُ وا يِک دَسَه دَسَه رِزَه مِ زَن؛
 ۲۸ مارمِليکِه وا دَس موئَه پِيري،
 اما، دِ قَصْرِيا پاتشايَا پيا موئَن.

۲۹ «سه چي آن که وا وَقارَ رِ مِ زَن،
 بلکم چار چي که وا متانت رِ مِ زَن.
 ۳۰ شير، که دِ مِين جِيوونِيا وَحْشِي زوردارتِرِ آ،
 وَ دِ پِراوَرِ هيچگوم وا دِما نِميرَ؛
 ۳۱ کَلشِيرِ که سَلوئَه سَلوئَه رِ مِيرَ، وَ چپيش،
 و شاهي که سپاهش هُمرا اوئَه.

۳۲ «آر حماقت کِردِيه، وَ خُوْتِ بِلِنِ کِردِيه،
 وَ آر فِکْرِيا گِنِ کِردِيه، وَ خُوْتِ بيا دَس دِی کاريات بَگَش!،
 ۳۳ سِي يِکِه وا زِئِنَه شير کِرَ وَ دَس مِيا،
 دِ زِئِنَه پِت، خِي،
 وَ دِ غِيض، مِرافَه.»

۳۱

قِصَه يا لِمُوئِيلِ شاه

۱ پِئُو قِصَه يايِ يَه کِه دَا لِمُوئِيلِ پاتشاه،
 وَ او تعليم دَه:

۲ «چي مِ کِي اِگْرِم، چي مِ کِي اِگْرِگِيه مِه،
 چي مِ کِي اِگْرِم کِه تُو دِ نَدْرِيا مِني؟
 ۳ نِرو خُوْت، وا زَنُو هَدَرِ نَکُ،
 وَ رَ خُوْتَه وا وِنو يِکِي نَکُ
 پِنو شايانَه وَ نابودي مِ گَشَن.

۴ «سِي پاتشايَا شايستَه نِي اِ لِمُوئِيلِ،
 سِي پاتشايَا شايستَه نِي کِه شِراو بَنُوَشَن،
 وَ يا حاکمِيا کِه عَرَقِ بُوَورَن.
 ۵ مَوادا بَنُوَشَن وَ قَوانينَه دِ وِبر بَرَن،
 وَ حَقِ مَظْلومِيانَه زيرِ پا بَنِين.
 ۶ عَرَقِنَه وَ وِ بَ کِه دِ حالِ مَرگَه،

و شُرُؤِ وِ وِنُو كِه سَخْت پَرِيشُونَن؛
۷ پِيل تا بنوشَن وُ بيجاره ايشُونِه دِ وير بُرَن،
و دَ بدبختي خُوشُونِه وِ ياي نيازَن.

۸ «دَمِه خُوتِه سِي بِي زُونِيا واكُ،
دَمِه خُوتِه سِي گِرْتِيَه حَقِي گِرْدِ وِنُونِي واكُ كِه مَحْرُومَن.
۹ دَمِتِ واكُ وِ وا عَدالَتِ داوَرِي كُ؛
و وِ دا دِ ژارِيا وُ مُتاجِيا پَرَس.»

حکمت: زنی که د خداوند می ترسه

- ۱۰ کِيَه كِه بَتُونَه زِينَه شايستَه اِيي پيا بَگَه؟
قِيَمَتِ او دِ ياقوتِ هم بيشترِ آ.
- ۱۱ دِلَه مِيَرَشِ وِ او اعتمادِ دارِ،
و نَميلَه مِيَرَشِ وِ چِيئِي مُتاجِ با.
- ۱۲ دِ گِرْدِ رُوزِيا زِينَه اِيي خُوشِ،
و مِيَرَشِ خُويِ مِي كِه، نَه گَنِي.
- ۱۳ پِشَمِ وُ كَتُونَه مِيَرِ،
و وا دَسِيا خُوشِ وا رِغَبَتِ وُنُونِه مِي رِيَسَه.
- ۱۴ هِه چِي گِشْتِي يِا تاجِرِيا آ،
كِه خُوراكِ خُوشِيَه دِ دِيرِ دَسِيا مِيَارِ.
- ۱۵ وا يِكِه هَنِي شُوا، ورميسَه؛
خُوراكِ سِي آلِ حُونَشِ آمادَه مِي كِه،
و وِ كَنِيزِياشِ بَرِشُونَه مَنَه.
- ۱۶ مَزْرَعَه اِي دِ نَظَرِ مِيَرِ وِ وِنِه مِي خَرِ؛
دِ دِستَرِنِجِ خُوشِ تاكِسُونِي غِرَسِ مِي كِه.
- ۱۷ وا جِدِيتِ آمادَه سِي كارِ مُوئَه
و سَخْتِ كارِ مِي كِه.
- ۱۸ نَفَعِ تِجارتِ خُوشِه مِينَه،
چِراغِشِ، دِ شُو كُورِ نِمُوئَه.
- ۱۹ وا دَسِيا خُوشِ نَخِ مِي رِيَسَه،
وُ كِلِكِياشِ چَرِخِ دُوكِه مِيَرِ.
- ۲۰ وا ژارِيا دَسِ دِلِ وازِ آ،
و دَسِياشِه سِي گِرْتِيَه دِسِه مُتاجِيا دِرازِ مِي كِه.
- ۲۱ هِه كِه بَرَفِ بَوارِ، سِي آلِ حُونَشِ دَغْدَغَه نارِ،
سِي يِكِه همَه آلِ حُونَشِ جُومَه گَرَمِ دِ وَرِ دارَن.

- ۲۲ سی رَحْتِ خُوشِ مَلَاقَه مُتُورَه؛
 جومه وِرش دِ کتونِ نرم وُ پارچه ارغوان آ.
- ۲۳ میژشه دِ مَجلیسِ گپو می شناسن،
 و وا گپونه دیار مینشینته.
- ۲۴ او جُومَه یا گتُونَه مُتُورَه وُ می فِرُوشَه،
 سی تاجریا شال وُ سِیترَه آماده می گه.
- ۲۵ قوت وُ شَرَفِ چی جومه، ها دِ وِرش،
 و و آینه لُو خَنَه می گه.
- ۲۶ دَمِشه وا حکمتِ واز می گه،
 و وا زُؤنِشِ مِهَرَبُونِ نِه تعلیمِ مئه.
- ۲۷ و کاریا آلِ حوَنَشِ نظارتِ می گه،
 و نُونَه تَمَلِ نموحوَر.
- ۲۸ بچوَنِشِ ورمیسَن، اونَه مارِکِ موخوَن؛
 میژشِ هم اونَه ستایشِ می گه وُ مئه:
- ۲۹ «زُنونَه زیادی کاریا شایسته کِرِدَنَه،
 اما تو دِ ناها هَمَشُ زُئیه.»
- ۳۰ نازاری فَرِیْتِنْدَه آ و قِشَنگی زِی گُدر؛
 اما زنی که دِ خداوند رَلَشِ می ر، باید تَحسینِشِ کِرِد.
- ۳۱ تَمَرِ دَسِیاشَه وِشِ بَئیت،
 بیلیت، که کاریا اونَه دِ مَجلیسِ گپو تَحسینِ بَگن.

